Установа адукацыі
“Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка”

ЗАЦВЯРДЖАЮ
Рэктар
_________________ А.І.Жук
“_____“_____________2024 г.
Рэгістрацыйны № УД-_________/вуч.

ГІСТОРЫЯ БЕЛАРУСІ (1939 г. – першая чвэрць XXI ст.)

Вучэбная праграма ўстановы адукацыі
па вучэбнай дысцыпліне для спецыяльнасцей:

1-02 01 01 Гісторыя і грамадазнаўчыя дысцыпліны,
1-02 01 02 Гісторыя і сусветная мастацкая культура,
1-02 01 03 Гісторыя і экскурсійна-краязнаўчая работа

2024 г.

Вучэбная праграма складзена на падставе агульнаадукацыйных стандартаў і вучэбных планаў спецыяльнасцей: 1-02 01 01 Гісторыя і грамадазнаўчыя дысцыпліны (№ 016-2021/у ад 15.07.2021); 1-02 01 02 Гісторыя і сусветная мастацкая культура (№ 017-2021/у ад 15.07.2021); 1-02 01 03 Гісторыя і экскурсійна-краязнаўчая работа (№ 018-2021/у ад 15.07.2021)

СКЛАДАЛЬНІК:

Н.В.Барабаш, дацэнт кафедры гісторыі Беларусі і славянскіх народаў БДПУ, кандыдат гістарычных навук, дацэнт

РЭЦЭНЗЕНТЫ:

П.А.Трубчык, намеснік дырэктара па навуковай рабоце Інстытута гісторыі НАН Беларусі, кандыдат гістарычных навук, дацэнт;
В.А.Йоцюс, загадчык кафедры ўсеагульнай гісторыі і методыкі выкладання гісторыі, кандыдат гістарычных навук, дацэнт

УЗГОДНЕНА:

Намеснік дырэктар дзяржаўнай установы адукацыі
«Гімназія № 40 імя Я.Лучыны г. Мінска» А.У.Цішчанка

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

Кафедрай гісторыі Беларусі і славянскіх народаў
(пратакол № 8 ад 26.03.2024).
Загадчык кафедры С.А.Талмачова

Навукова-метадычным саветам установы вышэйшай адукацыі “Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка”
(пратакол № ______ад ______ ______2024).

Афармленне вучэбнай праграмы і суправаджальных яе матэрыялаў дзеючым патрабаванням Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь адпавядае.

Метадыст
вучэбна-метадычнага аддзела БДПУ А.В.Вінаградава

Дырэктар бібліятэкі Н.П.Сяткоўская

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Вучэбная дысцыпліна “Гісторыя Беларусі (1939 г. – першая чвэрць XXI ст.)” прадугледжана адукацыйным стандартам і вучэбным планам падрыхтоўкі па спецыяльнасцям: 1-02 01 01 Гісторыя і грамадазнаўчыя дысцыпліны, 1-02 01 02 Гісторыя і сусветная мастацкая культура; 1-02 01 03 Гісторыя і экскурсійна-краязнаўчая работа.

Мэтай вучэбнай дысцыпліны з’яўляецца – фарміраванне фундаментальных ведаў аб асноўных заканамернасцях развіцця сацыяльна-эканамічных, грамадска-палітычных, нацыянальна-культурных працэсаў у Беларусі ў 1939 г. – першай чвэрці XXI ст. і выхаванне на гэтай аснове пачуцця гонару, годнасці, адказнасці і працы на карысць сваёй Радзімы; фарміраванне ўменняў ажыццяўлення самастойнай даследчай дзейнасці ва ўмовах інавацыйнага адукацыйнага асяроддзя.

Для рэалізацыі вызначанай мэты прадугледжваецца вырашэнне наступных задач:

1) высвятленне прычынна-выніковых сувязей і заканамернасцей гістарычнага развіцця беларускага народа ў кантэксце славянскай, еўрапейскай і сусветнай гісторыі;

2) усведамленне студэнтамі матэрыяльных, культурных і духоўных каштоўнасцей беларускага народа, якія служаць асновай для аналізу сучаснасці і вызначэння перспектыў будучага развіцця краіны;

3). атрыманне тэарэтычных і практычных ведаў, якія дазволяць студэнтам навукова, абгрунтавана і ўсебакова аналізаваць падзеі і факты гісторыі, рабіць неабходныя высновы і абагульненні;

4) фарміраванне навуковага катэгарыяльнага і панятыйнага апарата па вучэбнай дысцыпліне;

5) фарміраванне гатоўнасці выпускніка вышэйшай школы як грамадзяніна Рэспублікі Беларусь, спрыяць далейшаму ўстойліваму і стабільнаму функцыяванню беларускай мадэлі развіцця сваей краіны.

Месца вучэбнай дысцыпліны ў сістэме падрыхтоўкі спецыяліста з вышэйшай адукацыяй

Дадзеная вучэбная праграма па вучэбнай дысцыпліне “Гісторыя Беларусі (1939 г. – першая чвэрць XXI ст.)” распрацавана на аснове прынцыпу пераемнасці з вучэбнымі праграмамі вучэбных дысцыплін “Гісторыя беларускай дзяржаўнасці”, “Гісторыя Расіі і Украіны (1945 г. – першая чвэрць XXI ст.)”, “Гісторыя грамадска-палітычнай думкі Беларусі” для агульнай вышэйшай адукацыі і грунтуецца на кампетэнцыях, сфармаваных у студэнтаў у працэсе іх вывучэння.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны студэнт павінен **ведаць:**

– асноўныя падзеі і факты гісторыі Беларусі ў 1939 г. – першай чвэрці XXI ст.;

– асаблівасці сацыяльна-эканамічнага, грамадска-палітычнага і нацыянальна-культурнага развіцця Беларусі ў 1939 г. – XXI ст.;

– асноўныя этапы развіцця, захавання і ўмацавання беларускай

дзяржаўнасці і разуменне яе асаблівасцей з 1939 г. па цяперашні час.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны студэнт павінен **умець:**

– выкарыстоўваць метадалогію гістарычнай навукі для аналізу гістарычнага развіцця беларускага народа;

– прымяняць атрыманыя веды ў працэсе выкладання гісторыі Беларусі ў сярэдняй агульнаадукацыйнай школе;

– выкарыстоўваць гістарычны вопыт для аналізу і ацэнкі сучасных праблем у развіцці суверэннай Рэспублікі Беларусь.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны студэнт павінен **валодаць:**

– спосабамі адбору і сістэматызацыі гістарычнай інфармацыі;

– метадамі і формамі вучэбна-даследчай дзейнасці, а таксама камунікатыўнымі тэхналогіямі (дыскусія, прэс-канферэнцыя, навучальныя дэбаты і іншымі).

Вывучэнне вучэбнай дысцыпліны "Гісторыя Беларусі (1939 г. – першая чвэрць XXI ст.)" павінна забяспечыць фарміраванне ў студэнтаў наступных кампетэнцый:

УК-7. Валодаць гуманістычным светапоглядам, якасцямі патрыятызму і грамадскасці, разумення сацыяльнай значнасці будучай прафесійнай дзейнасці;

БПК. Выдзяляць асноўныя перыяды, тэндэнцыі і заканамернасці сацыяльных, эканамічных, палітычных, этна-нацыянальных, рэлігійна-канфесіянальных і культурных падзей і працэсаў, якія праходзілі на тэрыторыі Беларусі.

Усяго на вывучэнне вучэбнай дысцыпліны "Гісторыя Беларусі (1939 г. – першая чвэрць XXI ст.)" вучэбным планам адводзіцца: – на дзённай форме атрымання адукацыі ўсяго 120 гадзін, у тым ліку 56 аўдыторных гадзін, з іх: лекцыі – 24 гадзіны, семінарскія заняткі – 32 гадзіны (кіруемая самастойная работа – 10 гадзін семінарскія заняткі). На самостойную работу адводзіцца 64 гадзіны. Форма кантролю – экзамен ў 7 семестры.

Працаёмкасць вучэбнай дысцыпліны складае 3 заліковыя адзінкі.

На завочнай форме атрымання адукацыі вучэбнам планам адводзіцца 120 гадзін (3 заліковыя адзінкі), з іх аудыторных 14 гадзін (лекцыі – 6 гадзін; семінарскія заняткі – 8 гадзін), на самастойную работу адводзіцца 106 гадзін. Форма кантролю – экзамен на 4 курсе (8 семестр).

Для кіравання навучальным працэсам і кантролю за засваеннем ведаў студэнтамі выкарыстоўваецца рэйтынгавая сістэма ацэнкі вучэбнай і даследчай дзейнасці студэнтаў, розныя формы самастойнай працы, вучэбна-метадычны комплекс.

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

Раздзел 1. Беларусь у гады Другой сусветнай і Вялікай Айчыннай войн 1939–1945 гг.

Тэма 1.1. Уключэнне Заходняй Беларусі ў склад БССР

Гістарыяграфія пытання. Савецка-германскі дагавор 1939 г., сакрэтныя пратаколы да яго. Пачатак Другой сусветнай вайны. Напад фашысцкай Германіі на Польшчу, разгром польскай дзяржавы. Ваенныя дзеянні на беларускай тэрыторыі.

Уступленне Чырвонай арміі ў Заходнюю Беларусь. Адносіны насельніцтва да прыходу Чырвонай арміі. Лёс польскіх ваенных, якія апынуліся ў савецкім палоне.

Пачатак усталявання савецкай улады ў Заходняй Беларусі і стварэнне часовых органаў улады на тэрыторыі Заходняй Беларусі. Стварэнне органаў КП(б)Б, забарона дзейнасці польскіх палітычных партый, грамадскіх аб’яднанняў і саюзаў.

Падрыхтоўка і выбары ў Народны сход Заходняй Беларусі. Рашэнні Народнага сходу, III сесіі Вярхоўнага Савета БССР аб уз’яднанні Заходняй Беларусі з БССР, іх роля і значэнне ў нацыянальна-дзяржаўным будаўніцтве БССР.

Павелічэнне тэрыторыі і насельніцтва БССР. Перадача часткі беларускіх зямель Літве. Выбары ў Вярхоўныя Саветы СССР і БССР. Нацыяналізацыя прыватнага сектара ў эканоміцы, сельскай гаспадарцы і фінансах. Пачатак стварэння калгасна-саўгаснай сістэмы. Змены ў нацыянальна-культурным, адукацыйным, рэлігійным жыцці. Станаўленне польскага антысавецкага ваеннага падполля і яго барацьба супраць савецкай улады. Дэпартацыі польскага насельніцтва з Заходняй Беларусі.

Тэма 1.2. Пачатак Вялікай Айчыннай вайны. Абарончыя баі ў Беларусі летам 1941 г.

СССР у перадваенныя гады. Мерапрыемствы па ўмацаванню абароназдольнасці краіны. Ваенна-патрыятычная і ваенна-абарончая работа сярод насельніцтва. Узброеныя сілы Савецкага Саюза. Заходняя асобая ваенная акруга.

Мэты Германіі ў вайне супраць Савецкага Саюза. План “Маланкавай вайны”. Напад Германіі на СССР. Прыгранічныя баі ў Беларусі. Абарона Брэсцкай крэпасці. Абарончыя баі пад Мінскам, Бабруйскам, Оршай, Віцебскам, Магілёвам і Гомелем. Магілеўская бітва. Гераізм і мужнасць савецкіх воінаў. Прычыны паражэнняў Чырвонай Арміі летам-восенню 1941 г.

Дзейнасць савецкіх і партыйных органаў па мабілізацыі сіл і сродкаў для барацьбы з агрэсарам. Дзяржаўны камітэт абароны (ДКА). Перавод прамысловасці на ваенныя рэйкі. Эвакуацыя насельніцтва, матэрыяльных і

культурных каштоўнасцей з БССР у тылавыя раёны СССР.

Тэма 1.3. Акупацыйны рэжым на тэрыторыі Беларусі ў 1941–1944 гг.

Адміністрацыйна-тэрытарыяльны падзел акупаванай тэрыторыі: Генеральная акруга Беларусь, Генеральныя акругі Валынь, Падолія і Жытомір, Генеральная акруга Беласток, Генеральная акруга Літва, вобласць армейскага тылу групы армій “Цэнтр”.

Акупацыйны апарат кіравання. Склад і структура. Генеральны камісарыят Беларусі, абласныя і мясцовыя камісарыяты, раённыя і валасныя ўправы. Дапаможныя акупацыйныя органы кіравання.

Мэты акупацыйнай палітыкі. Устанаўленне акупацыйнага рэжыму – “Новы парадак”. Сацыяльна-эканамічныя і грамадска-палітычныя мерапрыемствы нямецкіх акупантаў. Рабаванне гітлераўцамі матэрыяльных і культурных каштоўнасцей.

1.4. Палітыка генацыду на акупаванай тэрыторыі Беларусі ў 1941–1944 гг.

Абгрунтаванне і планы фашысцкай Германіі адносна славянскага насельніцтва на акупаваных тэрыторыях СССР. План “Ост”. Планы нацысцкай Германіі па ажыццяўленні генацыду беларускага народа. Канвенцыя ААН “Аб папярэджанні злачынства генацыду і пакаранні за яго” (9 снежня 1948 г.). Юрыдычна-прававы статус паняцця “генацыд”. Крымінальная справа па факце генацыду насельніцтва Беларусі ў гады Вялікай Айчыннай вайны (2021 г.).

Метады і сродкі масавага знішчэння людзей. Хатынь. Вогненныя сёстры Хатыні. Масавае знішчэнне насельніцтва і ваеннапалонных. Найбуйнейшыя лагеры смерці і гібелі грамадзянскага насельніцтва і ваеннапалонных на тэрыторыі Беларусі. Генацыд яўрэйскага насельніцтва. Гета. Халакост. Масавы вываз грамадзянскага насельніцтва БССР у Германію для прымусовай працы. Маштабны адбор і адпраўка ў Германію рэсурсаў, знішчэнне дзяржаўнай маёмасці і асабістай маёмасці грамадзянскага насельніцтва.

Тэрмін “калабарацыянізм” ў сучаснай гістарыяграфіі. Асноўныя калабарацыяніcцкія фарміраванні на акупаванай тэрыторыі Беларусі і іх дзейнасць у адносінах да мірнага насельніцтва. Латышскія, літоўскія, украінскія і іншыя калабарацыяніcцкія фарміраванні. Крывавыя карныя аперацыі супраць партызан, падпольшчыкаў і мірнага насельніцтва.

Пакаранне ваенных злачынцаў пасля Вялікай Айчыннай вайны. Матэрыялы надзвычайнай Дзяржаўнай камісіі па ўсталяванні і расследаванні злачынстваў нямецка-фашысцкіх захопнікаў і іх саўдзельнікаў. Расследаванне Генеральнай пракуратурай Рэспублікі Беларусь крымінальнай справы па фактах здзяйснення нацысцкімі злачынцамі, іх саўдзельнікамі, злачыннымі фарміраваннямі генацыду мірнага насельніцтва ў гады Вялікай Айчыннай вайны. Адкрытыя судовыя працэсы ў Беларусі над нямецкімі ваеннымі злачынцамі ў Мінску, Гомелі, Віцебску, Бабруйску.

Тэма 1.5. Усенародная барацьба супраць нямецка-фашысцкіх акупантаў. Партызанскі і падпольны рух

Разгортванне барацьбы супраць нямецкіх войскаў на акупаванай тэрыторыі Беларусі. Першыя партызанскія атрады і падпольныя антыфашысцкія камітэты і групы. Дзейнасць КП(б)Б ва ўмовах акупацыі. Стварэнне сеткі падпольных партыйных і камсамольскіх органаў і арганізацый. Мінскае падполле. Падпольныя арганізацыі і барацьба з акупантамі ў Магілёве, Віцебску, Оршы, Скідзелі, іншых раёнах Беларусі. Антыфашысцкія патрыятычныя арганізацыі ў заходніх абласцях рэспублікі. Супраціўленне ў гета. Уплыў ваенных падзей на ваенна-палітычнае становішча ў Беларусі. Партызанскія брыгады, іх баявая дзейнасць.

Стварэнне і роля Цэнтральнага і Беларускага штаба партызанскага руху (ЦШПР і БШПР). Арганізацыйная структура партызанскага руху. Партызанскія зоны. Рэйды партызанскіх фарміраванняў.

“Рэйкавая вайна”. Дапамога савецкага тылу і мясцовага насельніцтва партызанам і падпольшчыкам. Узаемаадносіны мірнага насельніцтва і партызан. Асаблівасці антыфашысцкай барацьбы ў Заходняй Беларусі. Армія Краёва ў Беларусі: мэты, тактыка, дзейнасць, узаемаадносіны з савецкімі партызанамі. Вызваленне Беларусі.

Тэма 1.6. Вызваленне Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Заканчэнне Вялікай Айчыннай і Другой сусветнай войн

Перадумовы карэннага пералому ў Вялікай Айчыннай вайне. Сталінградская і Курская бітвы. Пачатак вызвалення тэрыторыі Беларусі ў канцы 1943 – пачатку 1944 г. Сумесныя дзеянні партызан і часцей Чырвонай арміі.

Ваена-стратэгічная наступальная аперацыя “Баграціён”. Акружэнне і разгром фашысцкіх войскаў пад Віцебскам, Бабруйскам, Мінскам. Вызваленне Мінска, усёй тэрыторыі БССР ад нямецкіх захопнікаў. Значэнне разгрому гітлераўскіх войскаў у Беларусі. Удзел беларускага народа ў разгроме фашысцкай Германіі і Японіі. Беларусы на франтах Вялікай Айчыннай вайны, у еўрапейскім руху Супраціўлення. Эвакуіраваныя жыхары Беларусі ў савецкім тыле. Людскія, матэрыяльныя і культурныя страты Беларусі ў час Вялікай Айчыннай і Другой сусветнай вайны.

Раздзел 2. БССР у пасляваенный перыяд (1945–1985 гг.)

Тэма 2.1. БССР у першае пасляваеннае дзесяцігоддзе

Аднаўленне народнай гаспадаркі рэспублікі пасля Вялікай Айчыннай вайны. Пяцігадовы план аднаўлення і развіцця народнай гаспадаркі Беларускай ССР 1946–1950 гг. Стварэнне новых галін прамысловасці. Апераджальны рост цяжкай прамысловасці. Адміністрацыйна-камандная сістэма кіравання прамысловасцю і сельскай гаспадаркай.

Аднаўленне калгасна-саўгаснай сістэмы, МТС. Калектывізацыя ў

заходніх абласцях БССР. Аднаўленне дзейнасці партыйных, савецкіх органаў і грамадскіх арганізацый пасля вайны. Падпольныя арганізацыі беларускай моладзі. Антысавецкая барацьба і бандытызм.

Грамадска-палітычнае становішча. Выбары ў Вярхоўны Савет СССР (1946 г.), Выбары ў Вярхоўны Савет БССР (1947 г.) і мясцовыя Саветы рэспублікі (1948 г.) Узмацненне адміністрацыйна-каманднай сістэмы, культа асобы Сталіна і ідэалагічнага націску. Рэпрэсіі ў пасляваенныя гады. Матэрыяльнае становішча насельніцтва БССР. Адмена картачнай сістэмы ў БССР і грашовая рэформа (1947 г.).

Тэма 2.2. Дзейнасць БССР у ААН і сусветных міжнародных арганізацыях у першае пасляваенае дзесяцігоддзе

Выхад БССР на міжнародную арэну. Стварэнне Наркамата замежных спраў (1944 г.), Міністэрства замежных спраў (МЗС) БССР (1946 г.). Пашырэнне паўнамоцтваў рэспублікі ў галіне знешніх зносін. БССР – адна з краін-заснавальніц ААН. Удзел Беларусі ў дзейнасці міжнародных арганізацый і ўстаноў.

Дзейнасць прадстаўніцтва БССР у ААН. Гандлёва-эканамічныя сувязі з капіталістычнымі краінамі. Гандлёвыя, эканамічныя і культурныя сувязі з сацыялістычнымі краінамі Еўропы.

Культурны і навуковы абмен. Супрацоўніцтва ў галіне спорта і турызму. Умовы развіцця замежных сувязей.

Тэма 2.3. Грамадска-палітычнае развіццё ў БССР у другой палове 1950-х –другой палове 1960-х гг.

Смерць І.В. Сталіна і барацьба за палітычную ўладу ў СССР. ХХ з’езд КПСС (1956 г.) і перамены ў грамадска-палітычным жыцці. Спробы дэцэнтралізацыі і дэбюракратызацыі дзяржаўнага механізму. Пашырэнне правоў Беларускай ССР у дзяржаўным кіраванні. Савецкая грамадска-палітычная сістэма: К.Мазураў, П.Машэраў. Актывізацыя дзейнасці і ўзмацненне ролі Саветаў. Узмацненне кіруючай ролі КПСС – КПБ.

Першыя спробы дэмакратызацыі грамадска-палітычнага жыцця пасля смерці І.В. Сталіна. Спробы дэмакратызацыі грамадскага жыцця. Рэабілітацыя ахвяр культу асобы. Дзейнасць прафсаюзаў, маладзёжных і іншых грамадскіх арганізацый і аб’яднанняў.

Культурнае жыццё рэспублікі. Пераход да абавязковай васьмігадовай і ўсеагульнай сярэдняй адукацыі. Адкрыццё ў рэспубліцы новых навучальных устаноў. Пашырэнне ўніверсітэцкай адукацыі, асноўныя напрамкі навуковых даследаванняў. Галоўныя дасягненні ў развіцці беларускай літаратуры і мастацтва. Абмежаванасць нацыянальна-культурнага жыцця ў Беларусі. Выцясненне беларускай мовы са сферы адукацыі, навукі і друку. Прычыны духоўнага крызісу грамадства і яго сацыяльна-псіхалагічныя вынікі.

Тэма 2.4. Сацыяльна-эканамічнае развіццё ў БССР у другой палове 1950-х – першай палове 1960-х гг.

Сацыяльна-эканамічнае развіццё. Асноўныя тэндэнцыі эканамічнага развіцця рэспублікі ва ўмовах навукова-тэхнічнай рэвалюцыі (НТР). Асаблівасці навукова-тэхнічнага прагрэсу (НТП) у Беларусі. Структура прамысловасці. Стварэнне новых галін вытворчасці. Уплыў ваенна-прамысловага комплексу на тэхнічны прагрэс. Пагаршэнне экалагічнай абстаноўкі.

Спробы эканамічных рэформ. Пераход ад галіновага да тэрытарыяльнага кіравання. Становішча ў сельскай гаспадарцы рэспублікі. Спробы рэфармавання сельскай гаспадаркі. Асваенне цалінных і абложных зямель. Стварэнне сельскагаспадарчых комплексаў.

Тэма 2.5. БССР у 1970-я – першай палове 1980-х гг. Нарастанне крызісных з'яў

Грамадска-палітычнае развшццё ў 1970-я гг. Канцэпцыя развітога сацыялізму. Канстытуцыя СССР (1977 г.). Паніжэнне ролі Саветаў. Канстытуцыя БССР (1978 г.).

Развіццё прамысловасці, транспарту і сувязі. Нарастанне крызісных з'яў у грамадска-палітычным і сацыяльна-эканамічным жыцці СССР. Прычыны спаду тэмпаў эканамічнага росту. Экстэнсіўны шлях развіцця эканомікі БССР. Рост грашовых даходаў, паляпшэнне матэрыяльнага дабрабыту ва ўмовах зніжэння тэмпаў эканамічнага росту. Дэфіцыт тавараў першай неабходнасці.

Супярэчнасці і складанасці ў развіцці сельскай гаспадаркі. Абвастрэнне харчовай праблемы. Харчовая праграма 1982 г. Матэрыяльнае становішча насельніцтва БССР.

Тэма 2.6. БССР ва ўмовах палітыкі перабудовы. Другая палова 1980-х – пачатак 1990-х гг.

Прыход да ўлады ў 1985 г. М.С.Гарбачова. Палітыка перабудовы, яе змест і накірункі ажыццяўлення. Дэмакратызацыя грамадства. Палітыка галоснасці. Курс на паскоранае развіццё сацыяльна-эканамічнага развіцця.

Рост нацыянальных рухаў. Узмацненне сепаратысцкіх тэндэнцый. Рэферэндум (1991). Новаагароўскі працэс. Жнівеньскія падзеі 1991 г. у Маскве і іх уплыў на становішча ў Беларусі. Адстаўка М. С. Гарбачова.

Распад СССР і яго вынікі для сацыяльна-эканамічнага і грамадска-палітычнага развіцця Беларусі. Розныя погляды і меркаванні на палітыку перабудовы.

Тэма 2.7. Грамадска-палітычнае развіццё БССР ва ўмовах палітыкі перабудовы

Грамадска-палітычнае развіццё Беларусі ў перыяд перабудовы. Узрастанне ролі саветаў, выбары народных дэпутатаў. Заканадаўчая

дзейнасць Вярхоўнага Савета БССР. Рэфарміраванне савецкай палітычнай сістэмы.

Адмена 6-га артыкула Канстытуцыі СССР. Фарміраванне шматпартыйнай сістэмы і палітычнага плюралізму. Фарміраванне палітычнай апазіцыі. Узнікненне новых палітычных партый і рухаў, грамадскіх арганізацый. Страта КПБ манаполіі на ўладу. Выбары ў рэспубліканскія і мясцовыя органы ўлады (1990 г.).

Дзейнасць Вярхоўнага Савета БССР. Дэкларацыя аб дзяржаўным суверэнітэце (27 ліпеня 1990 г.). Абвяшчэнне незалежнасці Беларусі (1991 г.). Белавежскае пагадненне аб дэнансацыі саюзнага дагавора і стварэнні Садружнасці незалежных дзяржаў (СНД).

Раздзел 3. Суверэнная Рэспубліка Беларусьў канцы XX – пачатку XXI ст.

Тэма 3.1. Асноўныя тэндэнцыі сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь

Неабходнасць кардынальных змен, пошукі шляхоў іх ажыццяўлення. Асаблівасці і цяжкасці ажыццяўлення эканамічных рэформ, пераходу да рынкавых адносін. Чарнобыльская катастрофа і яе наступствы для рэспублікі. Станаўленне розных форм уласнасці і гаспадарання. Цяжкасці і супярэчнасці ў сацыяльна-эканамічным развіцці ў канцы 1980-х – пачатку 1990-х гадоў. Распрацоўка праграмы пераходу да рынкавых адносін. Рынкавыя рэформы ў 1992–1994 гг. Непаслядоўнасць рэформ. Скарачэнне выпуску прамысловай прадукцыі, пагаршэнне становішча сельскай гаспадаркі. Абвастрэнне эканамічнага крызісу. Заняпад у сацыяльнай сферы.

Тэма 3.2. Сацыяльна-эканамічнае развіццё Рэспублікі Беларусь ў другой палове 1990-х - пачатку 2000-х гг.

Распрацоўка і прыняцце праграмы неадкладных мер па вываду эканомікі рэспублікі з крызісу пасля абрання А.Р.Лукашэнкі Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь у 1994 г. Прыняцце першым Усебеларускім народным сходам (кастрычнік 1996 г.) “Асноўных напрамкаў сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь на 1996–2000 гады”. Рэалізацыя распрацаваных мерапрыемстваў, іх вынікі. Пераадоленне крызісных тэндэнцый у эканоміцы ў другой палове 1990-х гадоў. Пераход ад спаду да развіцця эканомікі, стабілізацыі эканамічнага росту. Асноўныя тэндэнцыі сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь. Распрацоўка нацыянальнай стратэгіі ўстойлівага эканамічнага развіцця краіны. Станаўленне беларускай мадэлі сацыяльна-арыентаванай рыначнай эканомікі.

Тэма 3.3. Развіццё Беларусі ва ўмовах незалежнасці і суверэнітэту

Прыняцце Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце Беларускай ССР (27 ліпеня 1990 г.). Асноўныя этапы афармлення дзяржаўнага суверэнітэту Рэспублікі Беларусь. Наданне Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце

Беларускай ССР статуса канстытуцыйнага закона (25 жніўня 1991 г.). Прыняцце Закона “Аб забеспячэнні палітычнай і эканамічнай самастойнасці БССР (26 жніўня 1991 г.). Зацвярджэнне назвы – Рэспубліка Беларусь і яе дзяржаўных сімвалаў (19 верасня 1991 г.). Прыняцце Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь (15 сакавіка 1994 г.).

Эвалюцыя грамадска-палітычнай сістэмы Беларусі. Выбары Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. Першы Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь – А.Р.Лукашэнка.

Асновы ідэалогіі беларускай дзяржавы. Дзяржаўная маладзёжная палітыка. Палітыка ў сферы рэлігій.

Тэма 3.4. Грамадска-палітычная сістэма Рэспублікі Беларусь на сучасным этапе

Станаўленне і развіццё прэзідэнцкай сістэмы ўлады. Рэспубліканскі рэфэрэндум 14 мая 1995 г.

Рэспубліканскі рэферэндум у лістападзе 1996 г. Прыняцце новай рэдакцыі Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь (1996 г.). Рэспубліка Беларусь – унітарная дэмакратычная сацыяльная прававая дзяржава.

Другі Усебеларускі народны сход 18 мая 2001 г. Прэзідэнцкія выбары 2001 г. Перадвыбарная праграма А.Р. Лукашэнкі і яго перамога на выбарах. Рэспубліканскі рэферэндум 17 кастрычніка 2004 г. Выбары дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў і Савета Рэспублікі.

Трэці Усебеларускі народны сход 2–3 сакавіка 2006 г. Выбары Пррэзідэнта Рэспублікі Беларусь 19 сакавіка 2006 г. Чацвёрты Усебеларускі сход 6–7 снежня 2010 г. Прыярытэтныя накірункі сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь на 2011–2025 гг. Выбары Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь 2020 г. Рэферэндум 2022 г.

Тэма 3.5. Палітычныя партыі, аб’яднанні і саюзы ў грамадска-палітычным жыцці Рэспублікі Беларусь

Пераход ад аднапартыйнай сістэмы да шматпартыйнасці. Нарматыўна-прававая база дзейнасці партый і грамадскіх аб’яднанняў. Тыпалагізацыі палітычных партый і грамадскіх аб’яднанняў у Рэспубліцы Беларусь. Іх роля ў развіцці грамадства і дзяржавы. Камуністычная партыя Беларусі (КПБ), “Белая Русь” – ад грамадскага аб’яднання да паалітычнай партыі, Федэрацыя прафсаюзаў Беларусі і інш. Роля і месца палітычных партый, грамадскіх аб’яднанняў і саюзаў у грамадска-палітычным жыцці Беларусі.

Тэма 3.6. Геапалітычнае становішча Рэспублікі Беларусь ва ўмовах міравых глабалізацыйных працэсаў

Пачатак новага этапу ў знешнепалітычнай і міжнароднай дзейнасці Беларусі пасля набыцця ёю дзяржаўнага суверэнітэту. Прызнанне замежнымі краінамі незалежнасці Рэспублікі Беларусь, пашырэнне яе палітычных, эканамічных і культурных сувязей. Развіццё інтэграцыйных працэсаў паміж Беларуссю і Расіяй. Дагавор аб Садружнасці сувярэнных дзяржаў –

Рэспублікі Беларусь і Расійская Федэрацыі 2 красавіка 1996 г. Дамова аб Саюзе Беларусі і Расіі 2 красавіка 1997 г. Фарміраванне Мытнага саюза і адзінай эканамічнай прасторы. Праблемы ўзаемаадносін Беларусі з краінамі Захаду. Развіццё міжнароднага эканамічнага супрацоўніцтва. Выкарыстанне геапалітычнага становішча, эканамічнага і навуковага патэнцыялу Беларусі ў міжнародных эканамічных сувязях.

Тэма 3.7. Беларусь у еўрапейскай і сусветнай супольнасці

Актывізацыя ўдзелу Беларусі ў дзейнасці ААН і міжнародных арганізацыях. Пераход да статусу бяз’ядзернай дзяржавы, далучэнне да дагавору аб нераспаўсюджванні ядзернай зброі. Асноўныя прынцыпы знешняй палітыкі Рэспублікі Беларусь. Рэспубліка Беларусь – нейтральная без’ядзерная дзяржава. Выступленні Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь А.Р.Лукашэнкі на сесіях Генеральнай Асамблеі Арганізацыі Аб’яднаных нацый (ААН) у 1995 і 2005 гг. Шматвектарнасць знешнепалітычнага курса Беларусі. Курс на далейшае паглыбленне інтэграцыйных працэсаў з Расіяй і ў рамках СНД. Дагавор аб стварэнні Саюзнай дзяржавы 8 снежня 1999 г. Утварэнне адзінай эканамічнай прасторы Беларусі, Расіі, Украіны і Казахстана. Рэспубліка Беларусь у інтэграцыйных працэсах на постсавецкай і еўразійскай прасторы ва ўмовах глабалізацыі і нарастання міжнароднага тэрарызму. Рэспубліка Беларусь – раўнапраўны член сусветнай супольнасці.

Тэма 3.8. Культура ва ўмовах дзяржаўнага суверэнітэту

Духоўнае і культурнае жыццё беларускага народа на мяжы XX–XXI стст. Асэнсаванне гістарычнага мінулага і сучаснасці ў творах літаратуры і мастацтва. Творчасць Н. Гілевіча, Г. Бураўкіна, І. Шамякіна. Музыкальнае мастацтва. Творчасць У. Роўды, М. Дрынеўскага, М. Казінца, М. Фінберга. Свята песні “Славянскі базар”. Статус Нясвіжа як нацыянальнага запаведніка. Полацкі гісторыка-культурны запаведнік. Нацыянальна-культурнае адраджэнне. Далейшае фарміраванне беларускай нацыянальнай ідэі. Месца рэлігіі ў духоўным адраджэнні. Узаемаадносіны дзяржавы і царквы.

Тэма 3.9. Адукацыя і навука ва ўмовах дзяржаўнага суверэнітэту

Мадэрнізацыя нацыянальнай сістэмы адукацыі. Сістэма адукацыі Рэспублікі Беларусь. Недзяржаўная форма адукацыі. Адукацыя ў інтарэсах устойлівага развіцця. Закон “Аб асновах дзяржаўнай навукова-тэхнічнай палітыкі” (1993 г.). Роля навукі ў інфармацыйным грамадстве. Першы з’езд вучоных Рэспублікі Беларусь. Сучасныя праблемы беларускага нацыянальна-культурнага адраджэння. Галоўныя тэндэнцыі і напрамкі развіцця сучаснай навукі. Беларуская навука – магутны інтэлектуальны фактар устойлівага і стабільнага развіцця Рэспублікі Беларусь. Нацыянальная акадэмія навук Беларусі. Міжнародныя сувязі вышэйшых навучальных устаноў рэспублікі з замежнымі навуковымі ўстановамі

ВУЧЭБНА -МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ “ГІСТОРЫЯ БЕЛАРУСІ (1939 Г. – ПЕРШАЯ ЧВЭРЦЬ XXI СТ.)” (дзённая форма атрымання адукацыі)

Нумар раздзела, тэмы	Назва рздзела, тэмы	Колькасць аудыторных гадзін			Самастойная (пазааўдыторная) работа	Метадычныя сродкі забяспячэння, дапаможнікі	Літаратура	Форма канторолю ведаў
		Лекцыі	Семінарскія заняткі	Кіруемая самастойная работа				
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	7 семестр	**24**	**22**	**10**	**64**			
1	**Беларусь у гады Другой сусветнай і Вялікай Айчыннай войн 1939–1945 гг.**	**10**	**2**	**6 с.**				
1.1	**Уключэнне Заходняй Беларусі ў склад БССР** 1. Гістарыяграфія праблемы. 2. Вызваленчы паход Чырвонай арміі ў Заходнюю Беларусь. 3. Стварэнне органаў улады і працэсс аб’яднання беларускага народа ў адзінай дзяржаве. 4. Юрыдычна-прававое афармленне ўз’яднання Заходняй Беларусі з БССР.	2		2 с.	2	Дакументальны фільм	[1,2]	Вуснае апытанне
1.2	**Пачатак Вялікай Айчыннай вайны. Абарончыя баі ў Беларусі летам 1941 г.** 1. СССР напярэдадні Вялікай Айчыннай вайны. 2. Напад фашысцкай Германіі на СССР. 3. Абарончыя баі ў Беларусі летам 1941 г. 4. Мабілізацыя ў РСЧА і эвакуацыя насельніцтва з БССР у тылавыя раёны СССР.	2			2	Мультымедыйная прэзентацыя	[1,2]	

1.3	**Акупацыйны рэжым на тэрыторыі Беларусі 1941-1944 гг.** 1. Адміністрацыйна-тэрытарыяльны падзел акупаванай тэрыторыі Беларусі. 2. Стварэнне органаў акупацыйнай ўлады. 3. Сацыяльна-эканамічныя і палітычныя мерапрыемствы нямецкіх акупантаў.	2			4	Карта “Ваенна-адміністратыўны падзел акупаванай тэрыторыі Беларусі” (1942 г.)	[1,2]	
1.4	**Палітыка генацыду на акупаванай тэрыторыі Беларусі ў 1941–1944 гг.** 1. Абгрунтаванне і планы фашысцкай Германіі адносна славянскага насельніцтва на акупаваных тэрыторыях СССР. 2. Формы і метады правядзення палітыкі генацыду на акупаванай тэрыторыі БССР. 3. Беларускія калабаранты – памочнікі нямецка-фашысцкіх акупантаў у правядзенні генацыду. 4. Адкрытыя судовыя працэсы ў Беларусі над нямецкімі ваеннымі злачынцамі ў Мінску, Гомелі, Віцебску, Бабруйску.		2		2		[1,2]	Вуснае апытанне
1.5	**Усенародная барацьба супраць нямецка-фашысцкіх акупантаў. Партызанскі і падпольны рух** 1. Структура, формы і метады партызанскай барацьбы. Стварэнне ЦШПР, БШПР. 2. “Рэйкавая вайна”. Асноўныя этапы і іх характарыстыка. 3. Антыфашысцкі падпольны рух на акупаванай тэрыторыі Беларусі.	2		2 с.	2		[1,2]	Паведамленні

1.6	**Вызваленне Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Заканчэнне Вялікай Айчыннай і Другой сусветнай войн** 1. Заключны этап Другой сусветнай вайны. 2. Ваена-стратэгічная наступальная аперацыя “Баграціён”. 3.Удзел беларускага народа ў разгроме фашысцкай Германіі і Японіі.	2		2 с.	4		[1,2]	Рэйтынгавая кантрольная работа № 1 (пісьмовая форма правядзення – тэст)
2	**Раздзел 2. БССР у пасляваенны перыяд (1945–1985 гг.)**	**8**	**8**	**2 с**				
2.1	**БССР у першае пасляваеннае дзесяцігоддзе** 1. Першы аднаўленчы перыяд у 1943–1945 гг. 2. Аднаўленне і развіццё прамысловасці ў БССР у 1946–1955 гг. 3. Асаблівасці развіцця сельскай гаспадаркі. Ажыццяўленне калектывізацыі ў заходніх абласцях Беларусі ў 1949–1953 гг. 4. Грамадска-палітычнае развіццё ў БССР у другой палове 1940-х – першай палове 1950-х гг.	2		2 с.	4	Дакументальны фільм	[1,2]	Вуснае апытанне
2.2	**Дзейнасць БССР у ААН і сусветных міжнародных арганізацыях у першае пасляваеннае дзесяцігоддзе** 1. Выхад БССР на міжнародную арэну. Стварэнне і дзейнасць Міністэрства замежных спраў (МЗС) БССР. 2. Асноўныя накірункі знешнепалітычнай дзейнасці БССР у 1945–1955 гг. 3. Міжнародныя кантакты БССР у галіне культуры.		2		2		[1,2]	
2.3	**Грамадска-палітычнае развіццё ў БССР у другой палове 1950-х–другой палове 1960-х гг.** 1. Смерць І. Сталіна і барацьба за палітычную ўладу ў СССР. 2. Прыход да ўлады М. Хрушчова. Змест і асноўныя накірункі “хрушчоўскай адлігі”. 3. Развіццё культуры ў перыяд “хрушчоўскай адлігі”.	2			4	Дакументальны фільм	[1,2]	

2.4	**Сацыяльна-эканамічнае развіццё БССР у другой палове 1950-х–другой палове 1960-х гг.** 1. Сацыяльна- эканамічнае развіццё Беларусі. 2. Асаблівасці навукова-тэхнічнай рэвалюцыі ў БССР. 3. Развіццё народнай гаспадаркі БССР у 1960-я гг. Гаспадарчая рэформа 1965 г. і яе вынікі.		2		4		[1,2]	Абарона прэзента цый
2.5	**БССР у 1970-я–першай палове 1980-х гг. Нарастанне крызісных з'яў** 1. Развіццё прамысловасці, транспарту і сувязі 2. Супярэчнасці развіцця эканомікі БССР. 3. Стан сельскай гаспадаркі. Абастрэнне харчовай праблемы. 4. Нарастанне негатыўных з'яў у сацыяльнай сферы.	2			2	Мультымедыйная прэзентацыя	[1,2]	
2.6	**БССР ва ўмовах палітыкі перабудовы. Другая палова 1980-х – пачатак 1990-х гг.** 1. Палітыка перабудовы, яе змест і накірункі ажыццяўлення. 2. Спроба дзяржаўнага перавароту ў Маскве ў жніўні 1991 г. 3. Распад СССР і яго вынікі для сацыяльна-эканамічнага і грамадска-палітычнага развіцця Беларусі.	2	2		4	Мультымедыйная прэзентацыя	[1,2]	Вуснае апытанне
2.7	**Грамадска-палітычнае развіццё Беларусі ў перыяд перабудовы** 1. Пераход рэспублікі да шматпартыйнасці і палітычнага плюралізму. 2. Роля і месца палітычных партый, грамадскіх аб'яднанняў і саюзаў у грамадска-палітычным жыцці Беларусі. 3. Выбары і дзейнасць ВС БССР у перыяд перабудовы.		2		4		[1,2]	
3	**Суверэнная Рэспубліка Беларусь у канцы XX – пачатку XXI ст.**	**6**	**12**	**2 с.**				

3.1	**Асноўныя тэндэнцыі сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь** 1. Праблемы і супярэчнасці сацыяльна-эканамічнага развіцця БССР у канцы 1980-х–пачатку 1990-х гадоў. 2. Распрацоўка праграмы пераходу да рынкавых адносін. Непаслядоўнасць і неэфектыўнасць сацыяльна-эканамічных рэформ. 3. Абвастрэнне эканамічнага крызісу. Заняпад у сацыяльнай сферы.	2			2	Мультымедыйная прэзентацыя	[1,2]	
3.2	**Сацыяльна-эканамічнае развіццё Рэспублікі Беларусь у другой палове 1990-х – пачатку 2000-х гг.** 1. Распрацоўка і прыняцце праграмы неадкладных мер па вываду эканомікі рэспублікі з крызісу. 2. Распрацоўка беларускай мадэлі сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь. 3. Распрацоўка нацыянальнай стратэгіі ўстойлівага эканамічнага развіцця краіны.		2		4		[1,2]	Рэйтынгавая кантрольная работа № 2 (пісьмовая форма правядзення – тэст)
3.3	**Развіццё Беларусі ва ўмовах незалежнасці і суверэнітэту** 1. Абвяшчэнне і заканадаўча-прававое афармленне сувернітэту і незалежнасці Рэспублікі Беларусь. 2. Эвалюцыя грамадска-палітычнай сістэмы Рэспублікі Беларусь. 3. Прыняцце Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь (1994 г.) і першыя выбары Прэзідэнта Республікі Беларусь	2			4	Мультымедыйная прэзентацыя	[1,2]	

3.4	**Грамадска-палітычная сістэма Рэспублікі Беларусь на сучасным этапе** 1. Станаўленне прэзідэнцкай формы кіравання ў Рэспубліцы Беларусь. Стварэнне прэзідэнцкай вертыкалі ўлады. 2. Выбары Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь 2001 г., 2006 г., 2010 г., 2015 г., 2020 г. 3. Рэспубліканскія рэферэндумы 1995 г., 1996 г., 2004 г., 2022 г.		2		2		[1,2]	Вуснае апытанне
3.5	**Палітычныя партыі, аб’яднанні і саюзы ў грамадска-палітычным жыцці Рэспублікі Беларусь** 1. Пераход ад аднапартыйнай да шматпартыйнай палітычнай сістэмы. 2. Нарматыўна-прававая база дзейнасці палітычных партый, грамадскіх аб’яднанняў і саюзаў. 3. Тыпалагізацыя палітычных партый, грамадскіх аб’яднанняў і саюзаў. 4. Роля і месца палітычных партый, грамадскіх аб’яднанняў і саюзаў у грамадска-палітычным жыцці Беларусі.		2		4		[1,2]	
3.6	**Геапалітычнае становішча Рэспублікі Беларусь ва ўмовах міравых глабалізацыйных працэсаў** 1. Міжнароднае прызнанне суверэннай Рэспублікі Беларусь і змены ў знешняй палітыцы краіны. 2. Беларуска-расійскія адносіны. Стварэнне Саюза Беларусі і Расіі. 3. Беларусь і СНД. Фарміраванне Мытнага саюза і адзінай эканамічнай прасторы.	2		2с	2		[1,2]	Абарона паведамленнў
3.7	**Беларусь у еўрапейскай і сусветнай супольнасці** 1. Актывізацыя ўдзелу Беларусі ў дзейнасці ААН. 2. Пераход да статуса бяз’ядзернай дзяржавы. 3. Курс на паглыбленне інтэграцыйных працэсаў. 4. Шматвектарнасць знешняй палітыкі Рэспублікі Беларусь. 5. Развіццё міжнароднага эканамічнага супрацоўніцтва Рэспублікі Беларусь.		2		2		[1,2]	

3.8	**Культура ва ўмовах дзяржаўнага суверэнітэту** 1. Духоўнае і культурнае жыццё беларускага народа на мяжы XX–XXI стст. 2. Гістарычнае мінулае ў творах літаратуры і мастацтва. 3. Месца і роль рэлігіі ў духоўным адраджэнні.		2		2		[1,2]	Абарона прэзентацый
3.9	**Адукацыя і навука ва ўмовах дзяржаўнага суверэнітэту** 1. Мадэрнізацыя нацыянальнай сістэмы адукацыі. 2. Развіццё і роля беларускай навукі ў сучасным інфармацыйным грамадстве. 3. Галоўныя тэндэнцыі і перспектыўныя напрамкі развіцця сучаснай навукі.		2		2		[1,2]	Абарона прэзентацый
	Усяго	**24**	**22**	**10 (с.)**	**64**			**экзамен**

ВУЧЭБНА -МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ “ГІСТОРЫЯ БЕЛАРУСІ (1939 Г. – ПЕРШАЯ ЧВЭРЦЬ XXI СТ.)” (завочная форма атрымання адукацыі)

№ п/п	Назва тэмы	Колькасць аудыторных гадзін		Метадычныя сродкі забяспячэння, дапаможнікі	Літаратура	Форма кантролю ведаў
		Лекцыі	Семінарскія заняткі			
	7 семестр	**6**	**8**			
1	**Беларусь у гады Другой сусветнай і Вялікай Айчыннай войн 1939–1945 гг.**	**2**	**2**			
1.1	**Уключэнне Заходняй Беларусі ў склад БССР** 1. Гістарыяграфія праблемы. 2. Вызваленчы паход Чырвонай арміі ў Заходнюю Беларусь. 3. Стварэнне органаў улады і працэсс аб’яднання беларускага народа у адзінай дзяржаве. 4. Юрыдычна-прававое афармленне ўз’яднання Заходняй Беларусі з БССР.	2		Дакументальны фільм	[1,2]	
1.2	**Пачатак Вялікай Айчыннай вайны. Абарончыя баі ў Беларусі летам 1941 г.** 1. СССР напярэдадні Вялікай Айчыннай вайны. 2. Напад фашысцкай Германіі на СССР. 3. Абарончыя баі ў Беларусі летам 1941 г. 4. Мабілізацыя ў РСЧА і эвакуацыя насельніцтва з БССР у тылавыя раёны СССР.		2		[1,2]	Вуснае апытанне

2	**Раздзел 2. БССР у пасляваенны перыяд (1944–1985 гг.)**	**2**	**2**			
2.1	**БССР у першае пасляваеннае дзесяцігоддзе** 1. Першы аднаўленчы перыяд у 1943–1945 гг. 2. Аднаўленне і развіццё прамысловасці ў БССР у 1946–1955 гг. 3. Асаблівасці развіцця сельскай гаспадаркі. Ажыццяўленне калектывізацыі ў заходніх абласцях Беларусі ў 1949–1953 гг. 4. Грамадска-палітычнае развіццё ў БССР у другой палове 1940-х – першай палове 1950-х гг.	2		Дакументальны фільм	[1,2]	Вуснае апытанне
2.2	**БССР ва ўмовах палітыкі перабудовы. Другая палова 1980-х–пачатак 1990-х гг.** 1. Палітыка перабудовы, яе змест і накірункі ажыццяўлення. 2. Спроба дзяржаўнага перавароту ў Маскве ў жніўні 1991 г. 3. Распад СССР і яго вынікі для сацыяльна-эканамічнага і грамадска-палітычнага развіцця Беларусі.		2		[1,2]	
3	**Суверэнная Рэспубліка Беларусь у канцы XX – пачатку XXI ст.**	**2**	**4**			
3.1	**Асноўныя тэндэнцыі сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь** 1. Праблемы і супярэчнасці сацыяльна-эканамічнага развіцця БССР у канцы 1980-х–пачатку 1990-х гадоў. 2. Распрацоўка праграмы пераходу да рынкавых адносін. Непаслядоўнасць і неэфектыўнасць сацыяльна-эканамічных рэформ. 3. Абвастрэнне эканамічнага крызісу. Заняпад у сацыяльнай сферы.	2			[1,2]	Вуснае апытанне
3.2	**Сацыяльна-эканамічнае развіццё Рэспублікі Беларусь у другой палове 1990-х – пачатку 2000-х гг.** 1. Распрацоўка і прыняцце праграмы неадкладных мер па вываду эканомікі рэспублікі з крызісу. 2. Распрацоўка беларускай мадэлі сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь. 3. Распрацоўка нацыянальнай стратэгіі ўстойлівага эканамічнага развіцця краіны.		2		[1,2]	

3.3	**Грамадска-палітычная сістэма Рэспублікі Беларусь на сучасным этапе** 1. Станаўленне прэзідэнцкай формы кіравання ў Рэспубліцы Беларусь. Стварэнне прэзідэнцкай вертыкалі ўлады. 2. Выбары Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь 2001 г., 2006 г., 2010 г., 2015 г., 2020 г. 3. Рэспубліканскія рэферэндумы 1995 г., 1996 г., 2004 г., 2022 г.		2		[1,2]	
	Усяго:	**6**	**8**			**экзамен**

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

ЛІТАРАТУРА

Асноўная літаратура

1. Гісторыя Беларусі [Электронны рэсурс] : вучэб.-метад. комплекс для спецыяльнасцей 1-02 01 01 «Гісторыя і грамадазнаўчыя дысцыпліны», 1-02 01 02 «Гісторыя і сусветная мастацкая культура», 1-02 01 03 «Гісторыя і экскурсійна-краязнаўчая работа» / склад.: А. Ф. Вялікі [і інш.] // Репозиторий БГПУ. – Рэжым доступу: http://elib.bspu.by/handle/doc/249. – Дата доступу: 28.05.2024.
2. Гісторыя беларускай дзяржаўнасці : вучэб. дапам. для студэнтаў установ выш. адукацыі / І. А. Марзалюк [і інш.] ; пад агул. рэд. І. А. Марзалюка. – 2-е выд., стэр. – Мінск : Адукацыя і выхаванне, 2023. – 447 с.

Дадатковая літаратура

1. 1941 год. Страна в огне : ист.-док. изд. : в 2 кн. / Рос. акад. наук, Ин-т всеобщ. истории [и др.] ; редкол.: А. А. Коваленя, В. А. Смолий, А. О. Чубарьян. – М. : Олма Медиа Групп, 2011. – 2 кн.
2. Без срока давности: преступления нацистов и их пособников против мирного населения на оккупированной территории БССР в годы Великой Отечественной войны. Беларусь. Минская область : сб. арх. док. и материалов / Департамент по арх. и делопроизводству М-ва юстиции Респ. Беларусь [и др.] ; сост.: А. Р. Дюков [и др.] ; редкол.: А. К. Демянюк [и др.]. – Минск : Нац. арх. Респ. Беларусь ; М. : Фонд «Историческая память», 2022. – 781 с.
3. Геноцид белорусского народа = Genocide of the belarusian people : информ.-аналит. материалы и док. / Генерал. прокуратура Респ. Беларусь ; под общ. ред. А. И. Шведа. – Минск : Беларусь, 2022. – 174 с.
4. Гісторыя Беларусі : у 6 т. / рэдкал.: М. Касцюк (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск : Соврем. шк. : Экоперспектива, 2007–2011. – Т. 5 : Беларусь у 1917–1945 гг. / рэд. М. Касцюк. – 2007. – 344 с.
5. Гісторыя Беларусі : у 6 т. / рэдкал.: М. Касцюк (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск : Соврем. шк. : Экоперспектива, 2007–2011. – Т. 6 : Беларусь у 1946–2009 гг. / рэд. У. Навіцкі. – 2011. – 728 с.
6. Гісторыя беларускай дзяржаўнасці ў канцы XVIII – пачатку XXI ст. : у 2 кн. / НАН Беларусі, Ін-т гісторыі ; гл. рэд. А. А. Каваленя. – Мінск : Беларус. навука, 2011–2012. – Кн. 2. – 2012. – 656 с.
7. История белорусской государственности : монография : в 5 т. / редкол.: А. А. Коваленя (гл. ред.) [и др.]. – Минск : Беларус. навука, 2018–2020. – Т. 4 : Белорусская государственность накануне и в период Великой Отечественной войны и послевоенного восстановления (1939–1953 гг.). – 2019. – 567 с.

8. История белорусской государственности : монография : в 5 т. / редкол.: А. А. Коваленя (гл. ред.) [и др.]. – Минск : Беларус. навука, 2018–2020. – 5 т.

9. Конституция Республики Беларусь : с изм. и доп., принятыми на респ. референдумах 24 нояб. 1996 г., 17 окт. 2004 г. и 27 февр. 2022 г. – Минск : Нац. центр правовой информ. Респ. Беларусь, 2024. – 80 с.

10. Холокост в Беларуси: трагедия и память : док. и материалы / Департамент по арх. и делопроизводству М-ва юстиции Респ. Беларусь [и др.] ; сост.: В. Д. Селеменев [и др.] ; редкол.: А. К. Демянюк (отв. ред.) [и др.]. – Минск : Колорград, 2022. – 1039 с.

Пералік заданняў і кантрольных мерапрыемстваў кіруемай самастойнай работы студэнтаў (кср) па вучэбнай дысцыпліне “Гісторыя Беларусі (1939 г. – першая чвэрць XXI ст.)”

№ п/п	Назва тэмы, раздзела	Коль касць гадзін на КСР	Заданне (па ўзроўню складанасці)	Форма выканання
1	Уключэнне Заходняй Беларусі ў склад БССР	2 (с.)	**Першы ўзровень** 1. Скласці разгорнуты канспект па тэме семінарскага занятку **Другі ўзровень** 2. Скласці табліцу з самастойна выбранымі крытэрыямі для параўнання паказчыкаў эканамічнага развіцця БССР і Заходняй Беларусі да ўз’яднання ў 1930-я гг. **Трэці ўзровень** 3. Напісаць эсэ. Уявіце сябе ў ролі гарадскога або сельскага жыхара Заходняй Беларусі 1939 г.. Як бы вы паставіліся да падзей восені 1939 г.? Свой адказ запішыце ў выглядзе эссэ	Абарона канспекта Абарона творчага задання Эсэ
2	Усенародная барацьба супраць нямецка-фашысцкіх акупантаў. Партызанскі і падпольны рух	2 (с.)	**Першы ўзровень** 1. Падрыхтаваць даклад “Героі Мінскага падполля” **Другі ўзровень** 2. Падрыхтаваць мультымедыйную прэзентацыю па аднаму з пытанняў семінара (па выбару студэнта) **Трэці ўзровень** 3. Падрыхтаваць інтэрактыўную карту “Партызанскі рух на акупаванай тэрыторыі Беларусі (1941–1944 гг)”	Публічнае выступленне і абарона даклада Мультымедыйная прэзентацыя Інтэрактыўная карта
3	Вызваленне Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Заканчэнне Вялікай Айчыннай і Другой сусветнай войн	2 (с.)	**Першы ўзровень** 1. Скласці храналагічны летапіс вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў с развернутым каментарыем (у пісьмовай форме) **Другі ўзровень**	Абарона творчага задання

			2. Падрыхтаваць красворд “Героі вызвалення Беларусі 1943–1944 гг.” **Трэці ўзровень** 3. Падрыхтаваць лэпбук “Ваенна-стратэгічная наступальная аперацыя “Баграціён”	Красворд Лэпбук
4	БССР у першае пасляваеннае дзесяцігоддзе	2 (с.)	**Першы ўзровень** 1. Скласці апорны канспект па праблематыцы семінарскага занятку (па аднаму з пытанняў) **Другі ўзровень** 2. З дапамогай гістарычных крыніц падрыхтаваць табліцу “Задачы першых двух пасляваенных пяцігодак” па наступных крытэрыях: мэты, дасягненні, наступствы **Трэці узровень** 3. Падрыхтаваць эсэ “Штодзённасць ў першае пасляваеннае дзесяцігоддзе”	Абарона канспекта Падрыхтаваць табліцу Эсэ
5	Геапалітычнае становішча Рэспублікі Беларусь ва ўмовах міравых глабалізацыйных працэсаў	2 (с.)	**Першы ўзовень** 1. Падрыхтаваць гласарый па праблематыцы семінарскага занятку **Другі ўзровень** 2. Падрыхтаваць мультымедыйную прэзентацыю на тэму “Міжнароднае прызнанне суверэннай Рэспублікі Беларусь і змены ў знешняй палітыцы краіны” **Трэці ўзровень** 3. З дапамогай перыядычных выданняў (газет другой паловы 1990-х – пачатак 2000-х гг.) падрыхтаваць паведамленне аб асноўных этапах развіцця інтэграцыйных працэссаў Беларусі і Расіі і іх выніках	Гласарый Мультымедыйная прэзентацыя Абарона паведамлення

Пералік сродкаў дыягностыкі вынікаў вучэбнай дзейнасці

Для дыягностыкі кампетэнцый выкарыстоўваюцца наступныя формы:

1. Вусная форма:
– паведамленні,
– вуснае апытанне,
– вусны экзамен,
– абарона прэзентацый,
– абарона творчых праектаў,
– абарона даклада,
– ментальная карта,
– красворд,
– гласарый,
– дыяграмы.

2. Пісьмовая форма:
– тэсты,
– тэрміналагічны дыктант,
– эсэ,
– апорны канспект,
– пісьмовы экзамен.

3. Вусна-пісьмовая форма:
– справаздачы па тэмах аўдыторных семінарскіх заняткаў з наступнай вуснай абаронай,
– справаздачы па самастойнай працы студэнтаў з наступнай вуснай абаронай,
– вуснае апытанне.

Крытэрыі і паказчыкі ацэнкі выканання форм работы студэнтаў, якія выкарыстоўваюцца ў працэсе бягучай атэстацыі

Крытэрыі	Паказчыкі
Даклад	
Ступень раскрыцця тэмы	- тэма раскрыта; - тэма раскрыта часткова: не больш за 2 заўвагі; - тэма раскрытая часткова: не больш за 3 заўвагі; - тэма не раскрыта: 4 і больш заўваг
Аб'ём выкарыстанай навуковай літаратуры	- аб'ём навуковай літаратуры дастатковы; - аб'ём навуковай літаратуры недастатковы: не больш за 2 заўвагі; - аб'ём навуковай літаратуры недастатковы: 3 заўвагі; - аб'ём навуковай літаратуры недастатковы: 4 і больш заўваг
Дакладнасць інфармацыі даклада (дакладнасць, абгрунтаванасць, наяўнасць спасылак на крыніцы інфармацыі)	- інфармацыя дакладная, абгрунтаваная, ёсць спасылкі на - крыніцы першаснай інфармацыі; - інфармацыя мае заўвагі па адным патрабаванні з трох; - інфармацыя мае заўвагі па двух патрабаванням з трох; - інфармацыя мае заўвагі па ўсім патрабаванням
Неабходнасць і дастатковасць інфармацыі	- дадзеныя і факты служаць мэтам абгрунтавання або ілюстрацыі пэўных тэзісаў і палажэнняў; - дадзеныя і факты служаць мэтам абгрунтавання або ілюстрацыі пэўных тэзісаў і палажэнняў часткова: не больш за 2 заўвагі; - дадзеныя і факты служаць мэтам абгрунтавання або ілюстрацыі пэўных тэзісаў і палажэнняў часткова: 3 і больш заўваг; - дадзеныя і факты не служаць мэтам абгрунтавання або ілюстрацыі пэўных тэзісаў і палажэнняў
Канспект	
Адпаведнасць канспекта плану зместу крыніцы	- канспект адпавядае плану зместу; - канспект часткова адпавядае плану зместу: не больш за 2 заўвагі; - канспект часткова адпавядае плану зместу: 3 і больш заўвага; - канспект не адпавядае плану зместу
Адлюстраванне ў канспекце асноўных палажэнняў крыніцы і наяўнасць высноў	- асноўныя палажэнні адлюстраваны, высновы прадстаўлены; - асноўныя палажэнні адлюстраваны, высновы не прадстаўлены; - асноўныя палажэнні адлюстраваны часткова, высновы часткова прадстаўлены; - асноўныя палажэнні не адлюстраваны, высновы не прадстаўлены
Яснасць, лаканічнасць выказвання	- выказванне яснае і лаканічнае - выказванне мае не больш за 2 заўвагі па ўказаных параметрах; - выказванне мае не больш за 3 заўвагі па ўказаных

	параметрах; - па ўказаных параметрах выказванне мае 4 і больш заўваг
Гласарый	
Дакладнасць інфармацыі	- інфармацыя дакладная; - інфармацыя мае не больш за 2 заўвагі; - інфармацыя мае 3 і больш заўваг; - інфармацыя недакладная ў поўным аб’ёме
Даставернасць інфармацыі	- інфармацыя дакладная; - інфармацыя мае не больш за 2 заўвагі; - інфармацыя мае 3 і больш заўваг; - інфармацыя несапраўдная
Адлюстраванне ў працы кантэксту, у якім можа быць выкарыстаны дадзены тэрмін	- кантэкст адлюстраваны ў працы; - кантэкст не цалкам адлюстраваны ў працы: не больш за 2 заўвагі; - кантэкст не цалкам адлюстраваны ў працы: 3 і больш заўваг; - кантэкст у працы не адлюстраваны
Эсэ	
Ступень раскрыцця тэмы, адпаведнасць структуры	- тэма раскрыта, структура адпавядае тэксту-разважэнню; - тэма раскрытая часткова: не больш за 2 заўвагі; - тэма раскрытая часткова: не больш за 3 заўвагі; - тэма не раскрыта: 4 і больш заўваг
Самастойнасць меркаванняў і аргументацыі	- пададзена аргументацыя свайго меркавання з апорай на факты грамадскага жыцця або асабісты сацыяльны вопыт); - дана аргументацыя свайго меркавання са слабай апорай на факты грамадскага жыцця або асабісты сацыяльны вопыт; - слаба аргументавана ўласнае меркаванне з мінімальнай апорай на факты грамадскага жыцця, асабісты сацыяльны вопыт або яе адсутнасць; - не аргументавана ўласнае меркаванне
Яснасць, лаканічнасць выкладу	выказванне яснае і лаканічнае; - выказванне мае не больш за 2 заўвагі па ўказаных параметрах; - выказванне мае не больш за 3 заўвагі па ўказаных параметрах; - па ўказаных параметрах выказванне мае 4 і больш заўваг
Мультымедыйная прэзентацыя	
Раскрыццё тэмы вучэбнай дысцыпліны	- тэма раскрыта; - тэма раскрыта часткова: не больш за 2 заўвагі; - тэма раскрыта часткова: не больш за 3 заўвагі; - тэма не раскрыта: 4 і больш заўваг
Падача матэрыялу (наяўнасць, дастатковасць і абгрунтаванасць графічнага афармлення: схем, малюнкаў, дыяграм, фотаздымкаў)	- падача матэрыялу цалкам адпавядае названым параметрам; - падача матэрыялу адпавядае названым параметрам часткова: не больш за 2 заўвагі; - падача матэрыялу адпавядае названым параметрам часткова: не больш за 3 заўвагі; - падача матэрыялу адпавядае названым параметрам: 4 і больш заўваг

Афармленне (адпаведнасць дызайну прэзентацыі пастаўленнай мэты; адзінства стылю; абгрунтаванае выкарыстанне анімацыі	- прэзентацыя аформлена без заўваг; - прэзентацыя аформлена з заўвагамі па параметры або параметрах: не больш за 2 заўвагі; - прэзентацыя аформлена з заўвагамі па параметры або параметрах: не больш за 3 заўвагі; - з заўвагамі па параметры або параметрах: 4 і больш заўваг
Зводная (абагульняючая) табліца	
Кампактнасць табліцы і лаканічнасць запісаў	- кампактная і лаканічная; - мае заўвагі па кампактнасці і лаканічнасці: не больш за 2 заўвагі; - мае заўвагі па кампактнасці і лаканічнасці: не больш за 4 - заўваг; - мае мноства заўваг па кампактнасці і лаканічнасці
Указанне вывучаемых аб’ектаў	- усе аб’екты ўказаны; - аб’екты пазначаны часткова: адсутнічае не больш за 2 аб’ектаў; - аб’екты пазначаны часткова: адсутнічае не больш за 4 аб’ектаў; - аб'екты пазначаны часткова: адсутнічаюць 5 і больш аб’ектаў
Лагічныя сувязі табліцы	- аб’екты табліцы лагічна звязаныя; - логіка парушаная часткова: - логіка парушаная часткова: не больш за 2 заўвагі; - аб’екты табліцы не лагічна звязаныя
Граф-схема	
Вылучэнне асноўных паняццяў	- асноўныя паняцці вылучаныя цалкам; - асноўныя паняцці выдзелены часткова: не больш за 2 заўваг; - асноўныя паняцці выдзелены часткова: 3 і больш заўваг; - асноўныя паняцці не вылучаны
Вызначэнне сэнсавых і прычынна-следчых сувязяў	- сэнсавыя і прычынна-выніковыя сувязі вызначаны; - сэнсавыя і прычынна-выніковыя сувязі вызначаны часткова: не больш за 2; - сэнсавыя і прычынна-выніковыя сувязі вызначаны часткова: 3 і больш заўваг; - сэнсавыя і прычынна-выніковыя сувязі не вызначаны
Вызначэнне узаемасувязяў блокаў паняццяў	- ўзаемасувязі блокаў паняццяў вызначаны ў поўным аб’ёме; - ўзаемасувязі блокаў паняццяў вызначаны часткова: не больш за 2; - ўзаемасувязі блокаў паняццяў вызначаны часткова: 3 і больш заўваг; узаемасувязі блокаў паняццяў не вызначаны

Прыкладны пералік і кароткая характарыстыка ацэначных сродкаў

№ п/п	Назва АС	Кароткая характарыстыка ацэначнага сродку	Прадстаўленне АС в УП
1.	Эсэ	Сродак, які дазваляе ацаніць уменне навучэнца пісьмова выкладаць сутнасць пастаўленай праблемы, самастойна праводзіць аналіз гэтай праблемы з выкарыстаннем канцэпцый і аналітычнага інструментара адпаведнай дысцыпліны, рабіць высновы, абагульняючую аўтарскую пазіцыю па пастаўленай праблеме	Тэматыка эсэ
2.	Даклад	Прадукт самастойнай работы студэнта, публічнае выступленне па прадстаўленню атрыманых вынікаў рашэння пэўнай вучэбна-практычнай, вучэбна-даследчай або навуковай тэмы	Тэмы дакладаў
3.	Творчае заданне	Часткова рэгламентаванае заданне, якое мае нестандартнае рашэнне і якое дазваляе дыягнаставаць ўменні, інтэграваць веды з розных абласцей, аргументаваць уласны пункт гледжання. Можа выконвацца ў індывідуальным парадку або групай навучэнцаў	Тэмы групавых і / альбо індывідуальных творчых заданняў
4.	Гласарый	Слоўнік тэрмінаў	Тэматыка гласарыя
5.	Праект індывідуальны і / або групавой	Канчатковы прадукт, які атрымліваецца ў выніку планавання і выканання комплексу навучальных і даследчых заданняў. Дазваляе ацаніць узровень сфарміраванасці аналітычных, даследчых навыкаў, навыкаў практычнага і творчага мыслення. Можа выконвацца ў індывідуальным парадку або групай навучэнцаў	Тэмы індывідуальных і / альбо групавых праэктаў
6.	Рознаўзроўневыя задачы і заданні	- Задачы і заданні рэпрадуктыўнага ўзроўню, якія дазваляюць ацэньваць і дыягнаставаць веданне фактычнага матэрыялу (базавыя паняцці, алгарытмы, факты), уменне правільна выкарыстоўваць спецыяльныя тэрміны і паняцці, пазнаванне аб’ектаў вывучэння ў рамках пэўнага раздзела дысцыпліны - Задачы і заданні рэканструктыўнага ўзроўню, якія дазваляюць ацэньваць і дыягнаставаць уменне сінтэзаваць, аналізаваць, абагульняць фактычны і тэарэтычны матэрыял з фармуляваннем	Камплект рознаўзроўневых задач і заданняў

		канкрэтных высноў, усталяваннем прычынна-следчых сувязяў - Задачы і заданні творчага ўзроўню, якія дазваляюць ацэньваць і дыягнаставаць уменне інтэграваць веды з розных абласцей, аргументаваць уласны пункт гледжання	
7.	Партфоліо работ	Мэтавая падборка работ студэнта, якія адлюстроўваюць мэты, працэс і вынік вырашэння якой-небудзь праблемы ў рамках тэмы або модуля	Структура партфоліо
8.	Інфаграфіка	Графічнае прадстаўленне інфармацыі, сувязяў, числавых дадзеных і ведаў	Тэматыка інфаграфікі
9.	Мультымедыйная прэзентацыя	Прадстаўленне зместу вучэбнага матэрыялу, вучэбнай задачы з выкарыстаннем мультымедыйных тэхналогій	Тэматыка прэзентацый
10.	Зводная (абагульняючая) табліца	Канцэнтраванае ўяўленне адносін паміж вывучаемымі феноменамі, выяўленымі ў форме зменных	Тэматыка табліц
11.	Граф-схема	Графічная выява лагічных сувязяў паміж асноўнымі суб'ектамі тэксту (адносіны паміж ўмоўна вылучанымі канстантамі)	Тэматыка граф-схем

Метадычныя рэкамендацыі па арганізацыі самастойнай (пазааўдыторнай) работы студэнта па вучэбнай дысцыпліне “Гісторыя Беларусі (1939 г. – першая чвэрць XXI ст.)”

Мэтай метадычных рэкамендацый з'яўляецца павышэнне эфектыўнасці адукацыйнага працэсу, у тым ліку дзякуючы самастойнай працы, у якой студэнт становіцца актыўным суб'ектам навучання, што азначае:

– здольнасць займаць у навучанні актыўную пазіцыю;

– падрыхтаванасць мабілізаваць інтэлектуальныя і валявыя намаганні для дасягнення вучэбных мэт;

– уменні праектаваць, планаваць і прагназаваць вучэбную дзейнасць, а таксама ініцыяваць сваю пазнавальную дзейнасць на падставе ўнутранай станоўчай матывацыі;

– усведамленне сваіх патэнцыяльных вучэбных магчымасцей і псіхалагічную падрыхтаванасць да складання праграмы дзейнасці па самаразвіцці.

Віды самастойнай работы студэнтаў

Рэпрадуктыўная самастойная работа	Самастойнае чытанне, прагляд, канспектаванне вучэбнай літаратуры, запамінанне, пераказ, паўтарэнне вучэбнага матэрыялу і г.д.
Пазнавальна-пошукавая самастойная работа	Падрыхтоўка паведамленняў, дакладаў, выступленняў на семінарскіх і практычных занятках, падбор адпаведнай літаратуры, напісанне рэфератаў, курсавых, дыпломных работ і г.д.
Творчая самастойная работа	Удзел у навукова-даследчай рабоце, навуковых мерапрыемствах, выкананне творчых праектаў па індывідуальных і групавых заданнях і г.д.

Арганізацыя і кантроль самастойнай работы

Для паспяховага выканання самастойнай работы студэнтаў неабходна планаванне і кантроль з боку выкладчыкаў. Аўдыторная самастойная работа выконваецца студэнтамі на лекцыя і семінарскіх занятках. Для гэтага выкладчык загадзя распрацоўвае і выбудоўвае сістэму самастойнай работы, улічваючы ўсе яе формы, мэты, ажыццяўляе адбор неабходнай інфармацыі і сродкі (метадчных) камунікацый, вызначае ролю студэнта ў гэтым працэсе і свой удзел у ім.

Пытанні для самастойнай работы студэнтаў, якія прыведзены ў рабочай праграме дысцыпліны, прапаноўваюцца выкладчыкамі напачатку вывучэння дысцыпліны. Студэнты маюць права дадаткова выбіраць тэмы, якія іх цікавяць, для самастойнай работы.

Змест дзейнасці выкладчыка і студэнта пры выкананні самастойнай работы

Асноўныя характарыстыкі	**Дзейнасць выкладчыка**	**Дзейнасць студэнтаў**
Мэта выканання СР	- тлумачыць мэту і сэнс выканання СР; - дае разгорнуты ці кароткі інструктаж пра патрабаванні, якія прад'яўляюцца да СР і спосабах яе выканання; - дэманструе ўзор СР	- асэнсоўвае і прымае мэту СР як асабіста значную; - знаёміцца з патрабаваннямі да СР
Матывацыя	- раскрывае тэарэтычную і практычную значнасць выканання СР, фарміруе ў студэнта пазнавальную патрэбнасць і падрыхтаванасць да выканання СР; - надае студэнту матывацыю для дасягнення поспеху	- фарміруе ўласную пазнавальную патрэбнасць у выкананні СР; - фарміруе ўстаноўку і прымае рашэнне аб выкананні СР
Кіраванне	- ажыццяўляе кіраванне шляхам мэтанакіраванага ўздзеяння на працэс выканання СР; - дае агульныя арыенціры выканання СР	- ажыццяўляе планаванне і праектаванне СР, а таксама рацыянальнае размеркаванне часу, неабходнага для яе выканання
Кантроль і карэкцыя выканання СР	- ажыццяўляе папярэдні кантроль, які прадугледжвае выяўленне зыходнага ўзроўню падрыхтаванасці студэнта да выканання СР; - ажыццяўляе выніковы кантроль канчатковага вынікаў выканання СР	- ажыццяўляе бягучы самакантроль за ходам выканання СР; - выяўляе, аналізуе і выпраўляе допушчаныя памылкі і ўносіць карэктывы ў работу; - праводзіць пошук аптымальных спосабаў выканання СР; - ажыццяўляе рэфлексію ўласнай дзейнасці; - ажыццяўляе выніковы самакантроль вынікаў СР
Ацэнка	- на падставе параўнання вынікаў з эталонам, загадзя зададзенымі крытэрыямі дае ацэнку СР; - выяўляе тыповыя памылкі, акцэнтуе ўвагу на станоўчых і адмоўных баках, дае метадычныя	- на падставе параўнання вынікаў з мэтай дае самаацэнку сваім пазнавальным магчымасцям, здольнасцям і якасцям

	парады па выкананні СР, вызначае далейшыя кірункі выканання СР; - устанаўлівае ўзровень і вызначае якасць самастойнай дзейнасці студэнта, на падставе чаго фарміруе ў апошняга матывацыю дасягнення поспеху ў вучэбнай дзейнасці	

Пры вывучэнні дысцыпліны могуць выкарыстоўвацца розныя падыходы ў арганізацыі самастойнай працы студэнтаў.

Час, адведзены на самастойную працу, можа выкарыстоўвацца студэнтамі на:

– падрыхтоўку да аўдыторных заняткаў і выкананне адпаведных заданняў;

– прапрацоўка тэм (пытанняў), якія вынесены на самастойнае вывучэнне;

– вывучэнне тэм, якія не выносяцца на лекцыі і семінары;

– складанне тэматычнай падборкі крыніц;

– складанне канспектаў па вучэбнай літаратуры;

– падрыхтоўку тэматычных прэзентацый, дакладаў;

– інш.

Асноўнымі метадамі арганізацыі самастойнай работы з'яўляюцца:

– выступленне з дакладам,

– вывучэнне тэм і пытанняў, якія не выносяцца на лекцыі і семінары,

– вывучэнне і канспектаванне першакрыніц,

– складанне апорнага канспекта,

– падбор літаратуры па праблемных пытаннях тэмы,

– фарміраванне інфармацыйнага блоку,

– складанне інтэлект-карты,

– падрыхтоўка і ўдзел у актыўных форм навучання,

– складанне ментальнай карты,

– складанне табліц,

– гласарый,

– інтэрактыўная карта

Кантроль самастойнай работы ажыццяўляецца ў выглядзе:

– ацэнка вуснага адказу на пытанне,

– абароны творчых заданняў,

– ідывідуальнай гутаркі.

Метадычныя рэкамендацыі да заданняў

Усе пералічаныя тыпы заданняў, якія выконваюцца студэнтамі, у тым ліку ў працэсе самастойнай работы накіраваны на набыццё і замацаванне поўнага Дзяржаўным адукацыйным стандартам вышэйшай прафесійнай адукацыі аб’ёму ведаў, а таксама на фарміраванне навыкаў разумовых аперацый – умець ацэньваць, аналізаваць, параўноўваць і г. д. Некаторыя заданні патрабуюць тлумачэнні:

1. Пракаментаваць выказванне – растлумачыць, якая ідэя змяшчаецца ў ўрыўку, аб якой пазіцыі яе аўтара яна сведчыць.

2. Параўнаць – выявіць падабенства і адрозненне пазіцый па пэўных прыкметах

3. Абгрунтаваць адзін з прапанаваных варыянтаў адказу – прывесці аргументы на карысць правільнасці абранага варыянту адказу і паказаць, у чым памылковасць іншых варыянтаў.

4. Аргументаваць (абгрунтаваць, даказаць, растлумачыць) адказ.

5. Правесці аналіз – раскласці з’явы, якія вывучаюцца на асобныя часткі, супаставіць іх з мэтай выяўлення ў іх істотнага, неабходнага і вызначальнага.

6. Тэзісна выкласці ідэю, канцэпцыю, тэорыю – выкарыстоўваючы матэрыял навучальных дапаможнікаў і іншай літаратуры скарочана, але не ў шкоду зместу сфармуляваць асноўныя палажэнні вучэнні.

7. Адлюстраваць схематычна-раскрыць змест адказу ў выглядзе табліцы, схемы, дыяграмы, малюнка іншых графічных формаў.

Важнай складаючай часткай самастойнай пазааўдыторнай падрыхтоўкі з’яўляецца праца з літаратурай да ўсіх відах заняткаў: семінарам, практычным, пры падрыхтоўцы да залікаў, іспытаў, тэсціраванню, удзелу ў канферэнцыях.

Уменне працаваць з літаратурай азначае навучыцца асэнсавана карыстацца крыніцамі. Каб прыступіць да засваення навуковай літаратуры, рэкамендуецца азнаёміцца з падручнікамі і вучэбнымі дапаможнікамі.

Вывучэнне вучэбнай, навуковай і іншай літаратуры патрабуе вядзення рабочых запісаў.

Форма запісаў можа быць разнастайнай: просты або разгорнуты план, тэзісы, апорны канспект, цытаты.

Студэнтам рэкамендуецца самастойна выконваць даклады, індывідуальныя пісьмовыя заданні і практыкаванні, прапанаваныя пры падрыхтоўцы да семінарскіх заняткаў. Праца, звязаная з рашэннем гэтых задач і практыкаванняў, уяўляе сабой выгляд інтэлектуальнай практычнай дзейнасці. Яна спрыяе выпрацоўцы ўменея рабіць правільна, а таксама замацаванню навыкаў і ведаў па праблеме.

Метадычныя рэкамендацыі па напісанні пісьмовых, навукова-даследчых работ студэнтаў

Напісанне пісьмовых навукова-даследчых работ студэнтаў вырашае шэраг задач:

– навучанне студэнтаў самастойнаму пошуку і адбору вучэбнай літаратуры па вучэбнай дысцыпліне;

– прывіццё навыкаў рэферыраванне навуковых артыкулаў па вывучаемай па праблематыцы вывучаемых дысцыплін;

– выпрацоўка ўмення падрыхтоўкі рэфератаў, дакладаў, выступленняў і паведамленняў;

– набыццё вопыту выступлення з дакладамі на семінарскіх занятках;

– сістэматызацыя, замацаванне і пашырэнне тэарэтычных, практычных ведаў і навыкаў па вывучаемых дысцыплінах;

– далучэнне студэнтаў да вырашэння праблемных пытанняў па абранай тэме работы;

– навучанне студэнтаў выкладаць матэрыял у выглядзе стройнай сістэмы тэарэтычных палажэнняў, звязаных лагічнай паслядоўнасцю і падмацаваных прыкладамі з практыкі.

Патрабаванні да выканання самастойнай (пазааудыторнай) работы студэнтаў па вучэбнай дысцыпліне “Гісторыя Беларусі” (1939 г. – першая чвэрць XXI ст.)”

№ п/п	Назва тэмы, раздзела	Колькасць гадзін на СРС	Заданні	Форма выканання
1	Уключэнне Заходняй Беларусі ў склад БССР	2	**Скласці апорны канспект па наступных пытаннях:** 1.Гістарыяграфія праблемы 2.Вызваленчы паход Чырвонай арміі ў Заходнюю Беларусь. 3.Стварэнне органаў улады і працэсс аб’яднання беларускага народа у адзінай дзяржаве. 4. Юрыдычна-прававое афармленне ўз’яднання Заходняй Беларусі з БССР	Апорны канспект
2	Пачатак Вялікай Айчыннай вайны. Абарончыя баі ў Беларусі летам 1941 г.	2	**Падрыхтаваць даклад па наступных пытаннях:** 1. СССР напярэдадні Вялікай Айчыннай вайны. 2. Напад фашысцкай Германіі на СССР. 3. Абарончыя баі ў Беларусі летам 1941 г. 4. Мабілізацыя ў РСЧА і эвакуацыя насельніцтва з БССР у тылавыя раёны СССР.	Даклад
3	Акупацыйны рэжым на тэрыторыі Беларусі 1941–1944 гг.	4	**Скласці ментальную карту:** 1. Ваенна-адміністрацыйны падзел акупаванай тэрыторыі Беларусі. 2. Стварэнне органаў акупацыйнай ўлады 3. Сацыяльна-эканамічныя і палітычныя мерапрыемствы нямецкіх акупантаў.	Ментальная карта
4	Палітыка генацыду на акупаванай тэрыторыі Беларусі ў 1941–1944 гг.	2	**Падрыхтаваць інфармацыйны блок па пытаннях тэмы:** 1. Абгрунтаванне і планы фашысцкай Германіі адносна славянскага насельніцтва на акупаваных тэрыторыі СССР. 2.Формы і метады правядзення палітыкі генацыду на акупаванай тэрыторыі БССР. Беларускія	Інфармацыйны блок

			калабаранты – памочнікі нямецка-фашысцкіх акупантаў у правядзенні генацыду. 3. Адкрытыя судовыя працэсы ў Беларусі над нямецкімі ваеннымі злачынцамі ў Мінску, Гомелі, Віцебску, Бабруйску.	
5	Усенародная барацьба супраць нямецка-фашысцкіх акупантаў. Партызанскі і падпольны рух	2	**Скласці інтэрактыўную карту:** 1.Структура, формы і метады партызанскай барацьбы. 2.Стварэнне ЦШПР, БШПР. Рэйкавая вайна”. 3. Асноўныя этапы і іх характарыстыка. 4. Антыфашысцкі падпольны рух на акупаванай тэрыторыі Беларусі.	Інтэрактыўная карта партызанскага і падпольнага руху
6	Вызваленне Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Заканчэнне Вялікай Айчыннай і Другой сусветнай войн	4	**Скласці інтэрактыўную карту** Заключны этап Другой сусветнай вайны. Ваенна-стратэгічная наступальная аперацыя “Баграціён”.	Інтэрактыўная карта “Вызваленне”
7	БССР у першае пасляваеннае дзесяцігоддзе	4	**З дапамогай гістарычных крыніц падрыхтаваць табліцу “Задачы першых двух пасляваенных пяцігодак” па наступных крытэрыях: мэты, дасягненні, наступствы** 1. Першы аднаўленчы перыяд у 1943–1945 гг. 2. Аднаўленне і развіццё прамысловасці ў БССР у 1946–1955 гг. 3. Асаблівасці развіцця сельскай гаспадаркі. 4. Ажыццяўленне калектывізацыі ў Заходніх абласцях Беларусі ў 1949–1953 гг. 5. Грамадска-палітычнае развіццё ў БССР у другой палове 1940-х – першай палове 1950-х гг.	Табліца па адзначаных крытэрыях
8	Дзейнасць БССР у ААН і сусветных міжнародных арганізацыях у першае пасляваеннае дзесяцігоддзе	2	**Падрыхтаваць мультымедыйную прэзентацыю па пытаннях тэмы:** 1. Выхад БССР на міжнародную арэну. Стварэнне і дзейнасць Міністэрства замежных спраў (МЗС) БССР. 2. Асноўныя накірункі знешнепалітычнай	Мультымедыйная прэзентацыя

			дзейнасці БССР у 1945–1955 гг. 3. Міжнародныя кантакты БССР у галіне культуры.	
9	Грамадска-палітычнае развіццё ў БССР у другой палове 1950-х – другой палове 1960-х гг.	4	**Складці апорны канспект па наступных пытаннях:** 1. Смерць І. Сталіна і барацьба за палітычную ўладу ў СССР. 2. Прыход да ўлады М. Хрушчова. 3. Змест і асноўныя накірункі “хрушчоўскай адлігі”. Развіццё культуры ў перыяд “хрушчоўскай адлігі”.	Апорны канспект
10	Сацыяльна-эканамічнае развіццё БССР у другой палове 1950-х – другой палове 1960-х гг.	4	**Складці ментальную карту:** 1. Эканамічнае развіццё Беларусі. 2. Асаблівасці навукова-тэхнічнай рэвалюцыі ў БССР. 3. Развіццё народнай гаспадаркі БССР у 1960-я гг. 4. Гаспадарчая рэформа 1965 г. і яе вынікі.	Ментальная карта
11	БССР у 1970-я – першай палове 1980-х гг. Нарастанне крызісных з’яў	2	**Падбор літаратуры па праблемных пытаннях:** 1. Развіццё прамысловасці, транспарту і сувязі. 2. Супярэчнасці развіцця эканомікі БССР. 3.Стан сельскай гаспадаркі. 4. Абвастрэнне харчовай праблемы. Нарастанне негатыўных з’яў у сацыяльнай сферы.	Спіс літаратуры па праблемных пытаннях
12	БССР ва ўмовах палітыкі перабудовы. Другая палова 1980-х – пачатак 1990-х гг.	4	**Падрыхтаваць гласарый:** 1. Палітыка перабудовы, яе змест і накірункі ажыццяўлення. 2. Спроба дзяржаўнага перавароту ў Маскве ў жніўні 1991 г. 3. Распад СССР і яго вынікі для сацыяльна-эканамічнага і грамадска-палітычнага развіцця Беларусі.	Гласарый
13	Грамадска-палітычнае развіццё Беларусі ў перыяд перабудовы	4	**Падрыхтаваць інфармацыйны блок па пытаннях тэмы:** 1.Пераход рэспублікі да шматпартыйнасці і	Інфармацыйны блок

			палітычнага плюралізма. 2. Роля і месца палітычных партый, грамадскіх аб'яднанняў і саюзаў у грамадска-палітычным жыцці Беларусі. 3. Выбары і дзейнасць ВС БССР у перыяд перабудовы.	
14	Асноўныя тэндэнцыі сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь	2	**Падрыхтаваць даклад па наступных пытаннях:** 1. Праблемы і супярэчнасці сацыяльна-эканамічнага развіцця БССР у канцы 1980-х – пачатку 1990-х гадоў. 2. Распрацоўка праграмы пераходу да рынкавых адносін. 3. Непаслядоўнасць і неэфектыўнасць сацыяльна-эканамічных рэформ. 4. Абвастрэнне эканамічнага крызісу. Заняпад у сацыяльнай сферы.	Даклад
15	Сацыяльна-эканамічнае развіццё Рэспублікі Беларусь у другой палове 1990-х–пачатку 2000-х гг.	4	**Скласці дыяграму асноўных паказчыкаў сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь у другой палове 1990-х – пачатку 2000-х гг.** 1. Распрацоўка і прыняцце праграмы неадкладных мер па вываду эканомікі рэспублікі з крызісу. 2. Распрацоўка беларускай мадэлі сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь. 3. Распрацоўка нацыянальнай стратэгіі ўстойлівага эканамічнага развіцця краіны.	Скласці дыяграму.
16	Развіццё Беларусі ва ўмовах незалежнасці і суверэнітэту	4	**Падрыхаваць даклад па наступных пытаннях:** 1. Абвяшчэнне і заканадаўча-прававое афармленне сувернітэту і незалежнасці Рэспублікі Беларусь. 2. Эвалюцыя грамадска-палітычнай сістэмы Рэспублікі Беларусь. 3. Прыняцце Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь (1994 г.) і першыя выбары Прэзідэнта Республікі Беларусь 1994 г.	Даклад

17	Грамадска-палітычная сістэма Рэспублікі Беларусь на сучасным этапе	2	**Падрыхтаваць мультымедыйную прэзентацыю:** 1. Станаўленне прэзідэнцкай формы кіравання ў Рэспубліцы Беларусь. 2. Стварэнне прэзідэнцкай вертыкалі ўлады. Выбары Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь 2001 г., 2006 г., 2010 г., 2015 г., 2020 г. 3. Рэспубліканскія рэферэндумы 1995 г., 1996 г., 2004 г., 2022 г.	Мультымедыйная прэзентацыя
18	Палітычныя партыі, аб'яднанні і саюзы ў грамадска-палітычным жыцці Рэспублікі Беларусь	4	**Скласці гласарый па тэме:** 1. Пераход ад аднапартыйнай да шматпартыйнай палітычнай сістэмы. 2. Нарматыўна-прававая база дзейнасці палітычных партый, грамадскіх об'яднанняў і саюзаў. 3. Тыпалагізацыя палітычных партый, грамадскіх аб'яднанняў і саюзаў. 4. Роля і месца палітычных партый, грамадскіх аб'яднанняў і саюзаў у грамадска-палітычным жыцці Беларусі.	Гласарый
19	Геапалітычнае становішча Рэспублікі Беларусь ва ўмовах міравых глабалізацыйных працэсаў	2	**Падрыхтаваць даклад па наступных пытаннях:** 1. Міжнароднае прызнанне суверэннай рэспублікі Беларусь і змены ў знешняй палітыцы краіны. 2. Беларуска-расійскія адносіны. Стварэнне Саюза Беларусі і Расіі. Беларусь і СНД. 3. Фарміраванне Мытнага саюза і адзінай эканамічнай прасторы.	Даклад
20	Беларусь у еўрапейскай і сусветнай супольнасці	2	**Скласці інтэлект-карту па пытаннях тэмы:** 1. Актывізацыя ўдзелу Беларусі ў дзейнасці ААН. 2. Пераход да статуса без'ядзернай дзяржавы. Курс на паглыбленне інтэграцыйных працэсаў. 3. Шматвектарнасць знешняй палітыкі Рэспублікі Беларусь. 4. Развіццё міжнароднага эканамічнага супрацоўніцтва Рэспублікі Беларусь.	Інтэлект-карта

21	Культура ва ўмовах дзяржаўнага суверэнітэту	2	**Падрыхтаваць мультымедыйную прэзентацыю:** 1. Духоўнае і культурнае жыццё беларускага народа на мяжы XX–XXI стст. 2. Гістарычнае мінулае ў творах літаратуры і мастацтва. 3. Месца і роль рэлігіі ў духоўным адраджэнні.	Мультымедыйная прэзентацыя
22	Адукацыя і навука ва ўмовах дзяржаўнага суверэнітэту	2	**Падрыхтаваць мультымедыйную прэзентацыю:** 1. Мадэрнізацыя нацыянальнай сістэмы адукацыі. 2. Развіццё і роля беларускай навукі ў сучасным інфармацыйным грамадстве. 3. Галоўныя тэндэнцыі і перспектыўныя напрамкі развіцця сучаснай навукі	Мультымедыйная прэзентацыя
	Усяго	**64**		

Прыкладны спіс пытанняў да экзамену па вучэбнай дысцыпліне “Гісторыя Беларусі (1939 – першая чвэрць XXI ст.)”

1. Ваенныя дзеянні восенню 1939 г. і ўз’яднанне Заходняй Беларусі з БССР.
2. Пачатак Другой сусветнай вайны і Беларусь.
3. Напад фашысцкай Германіі на СССР і абарончыя баі летам 1941 г. Прычыны паражэнняў Чырвонай Арміі ў першыя месяцы Вялікай Айчыннай вайны.
4. Эвакуацыя і мабілізацыя насельніцтва БССР летам 1941 г.
5. Нямецка-фашысцкі акупацыйны рэжым у Беларусі ў гады Вялікай Айчыннай вайны. Генацыд беларускага народа.
6. Генацыд беларускага народа: масавыя знішчэнні ваеннапалонных і насельніцтва ў гады Вялікай Айчыннай вайны.
7. Партызанскі рух у Беларусі ў 1941–1944 гг.
8. Падпольны рух у Беларусі ў 1941–1944 гг.
9. Вызваленне Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Аперацыя “Баграціён”.
10. Людскія і матэрыяльныя страты, панесеныя БССР у гады Вялікай Айчыннай вайны.
11. Дэмакратызацыя грамадска-палітычнага жыцця ў другой палове 1950-1960-х гг.
12. Аднаўленне сельскай гаспадаркі БССР у першае пасляваеннае дзесяцігоддзе.
13. Грамадска-палітычнае жыцце ў БССР у 1945–1955 гг.
14. Нарастанне застойных з’яў у 1970-я-першай палове 1980-х гг.
15. Аднаўленне адукацыі і культуры ў БССР у першае пасляваеннае дзесяцігоддзе.
16. Беларусь на міжнароднай арэне ў першае пасляваеннае дзесяцігоддзе.
17. Супярэчнасці грамадска-палітычнага жыцця БССР у другой палове 1950-х 1980-х гг.
18. БССР на міжнароднай арэне ў 1950–1980-я гг.
19. Прамысловасць БССР ва ўмовах НТП у 1950–1980-я гг.
20. Грамадска-палітычнае жыцце ў Заходняй Беларусі. 1921-1939 гг.
21. Дасягненні і праблемы ў развіцці аграрна-прамысловага комплексу ў БССР у другой палове 1950–1980-х гг.
22. Распад СССР і стварэнне СНД.
23. Чарнобыльская кастрофа і яе наступствы для Беларусі (1986 г.)
24. Барацьба працоўных Заходняй Беларусі за нацыянальнае вызваленне.
25. Развіцце культуры і навукі ў БССР у сярэдзіне 1950–1980-х гг.
26. Уключэнне Заходняй Беларусі ў склад БССР.
27. Палітыка перабудовы ў СССР. Асаблівасці яе правядзення ў БССР.
28. Пераўтварэнні ў прамысловасці і сельскай гаспадарцы Заходняй Беларусі ў 1939–1941 гг.

29. Працэс дэмакратызацыі ў другой палове 1980-х – пачатку 1990-х гг.
30. Грамадска-палітычнае жыццё ў Заходняй Беларусі ў 1939–1941 гг.
31. Абвешчанне незалежнасці Рэспублікі Беларусь.
32. Праблемы сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь і шляхі выхаду з крызіснага становішча ў канцы 80-х – сярэдзіне 90-х гг. XX ст.
33. Знешняя палітыка Рэспублікі Беларусь у канцы XX–пачатку XXI ст.
34. Прыняцце Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь 15 сакавіка 1994 г. Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь (1996 г.; 2022 г.) г. і характар ўнесенных у яе змяненняў.
35. Першыя выбары Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. А.Р. Лукашэнка – першы Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь.
36. Рэспубліканскія Рэферэндумы 1995, 1996, 2004, 2022 гг. і іх вынікі.
37. Усебеларускі народны сход 1996 г., 2001 г., 2006., 2010 г., 2016 г. Перспектывы развіцця ў сацыяльна-эканамічнай сферы Рэспублікі Беларусь.
38. Значэнне Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце 27 ліпеня 1990 г.
39. Саюз Беларусі і Расіі. Сучасны стан і перспектывы развіцця.
40. Беларуская мадэль сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь.
41. Асаблівасці правядзення калектывізацыі ў заходніх абласцях БССР у пасляваенны перыяд.
42. Фарміраванне шматпартыйнай сістэмы ў Рэспубліцы Беларусь.
43. Станаўленне Інстытута прэзідэнцтва ў Рэспубліцы Беларусь.
44. Нацыянальна-культурнае адраджэньне. Далейшае фарміраванне беларускай ідэі.
45. Шматвектарнасць знешняй палітыкі Рэспублікі Беларусь.
46. Структура Урада Рэспублікі Беларусь. Прэм’ер-міністр.
47. Нацыянальны сход-двухпалатны парламент суверэннай Беларусі. Структура і функцыі Савета Рэспублікі і Палаты прадстаўнікоў.
48. Дзяржаўныя сімвалы Беларусі. Гісторыя і сімвалічнае значэнне.
49. Уклад беларускага народа ў перамогу. Вялікая Айчынная вайна ў гістарычнай памяці беларусаў.
50. Развіццё і роля беларускай навукі у сучасным інфармацыйным грамадстве. Галоўныя тэндэнцыі і перспектыўныя напрамкі развіцця сучаснай беларускай навукі.

Прыклады кампетэнтнасна-арыентаваных заданняў

Кампетэнтнасна-арыентаванае заданне № 1

Прочитайте выдержки из Конституции Республики Беларусь 1996 г. с изменениями и дополнениями и проанализируйте, как реализован принцип разделения власти между ее законодательной и исполнительной ветвями, согласно Конституции Республики Беларусь.

Статья 1. Республика Беларусь – унитарное демократическое социальное правовое государство.

Статья 2. Человек, его права, свободы и гарантии их реализации являются высшей ценностью и целью общества и государства.

Статья 6. Государственная власть в Республике Беларусь осуществляется на основе разделения ее на законодательную, исполнительную и судебную.

Статья 79. Президент Республики Беларусь является Главой государства, гарантом Конституции Республики Беларусь, прав и свобод человека и гражданина.

Статья 90. Парламент - Национальное собрание Республики Беларусь является представительным и законодательным органом Республики Беларусь.

Парламент состоит из двух палат - Палаты представителей и Совета Республики.

Статья 91. Состав Палаты представителей - 110 депутатов. Избрание осуществляется на основе всеобщего, свободного, равного, прямого избирательного права при тайном голосовании.

Совет Республики является палатой территориального представительства.

Статья 106. Исполнительную власть в Республике Беларусь осуществляет Правительство - Совет Министров Республики Беларусь - центральный орган государственного управления.

Статья 109. Судебная власть в Республике Беларусь принадлежит судам.

Кампетэнтнасна-арыентаванае заданне № 2

Проанализируйте тезисы из предвыборной программы Президента Республики Беларусь А. Г. Лукашенко (сентябрь 2001 г.). Определите, в чем заключается многовекторный внешнеполитический курс Республики Беларусь.

«Наши перспективы в мире. Беларусь – в центре Европы, и она будет жить в единой Европе, в мире и согласии со всеми соседями. Внешняя политика белорусского государства будет основана на принципах многовекторности и соблюдения норм международного права.

Союзные отношения с братской Россией – основной приоритет внешнеполитической деятельности руководства Беларуси. Мы будем строить самые прочные отношения с нашими соседями и странами СНГ.

Одновременно мы открыты для всестороннего и равноправного сотрудничества со всеми государствами мира. Нам важно и выгодно использовать ценный опыт и помощь ООН, Евросоюза, Международного валютного фонда, Всемирного банка, Европейского банка реконструкции и развития и других международных организаций, и объединений.

Но строить свои отношения со всеми государствами и международными организациями мы будем только исходя из национальных интересов, на основе равенства и взаимного уважения».

Крытэрыі ацэнкі вынікаў вучэбнай дзейнасці навучэнцаў ва ўстановах вышэйшай адукацыі па дзесяцібальнай шкале

1	10 (дзесяць) балаў	сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы УВА па вучэбнай дысцыпліне, модулі, а таксама па асноўных пытаннях, якія выходзяць за яе межы; дакладнае выкарыстанне навуковай тэрміналогіі (у тым ліку на замежнай мове), пісьменны, лагічна правільны выклад адказаў на пытанні, уменне рабіць абгрунтаваныя высновы і абагульненні; бездакорнае валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, модуля, уменне яго эфектыўна выкарыстоўваць у пастаноўцы і вырашэнні навуковых і прафесійных задач; выяўленая здольнасць самастойна і творча вырашаць складаныя праблемы ў нестандартнай сітуацыі; поўнае і глыбокае засваенне асноўнай і дадатковай літаратуры па навучальнай дысцыпліне, модулі; ўменне свабодна арыентавацца ў тэорыях, канцэпцыях і накірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне і даваць ім аналітычную ацэнку, выкарыстоўваць навуковыя дасягненні іншых дысцыплін; творчая самастойная работа на практычных, лабараторных занятках, актыўны творчы ўдзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання заданняў
2	9 (дзевяць) балаў	сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы УВА па вучэбнай дысцыпліне, модулі; дакладнае выкарыстанне навуковай тэрміналогіі, (у тым ліку на замежнай мове), пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні; валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, модуля, уменне яго эфектыўна выкарыстоўваць у пастаноўцы і вырашэнні навуковых і прафесійных задач; здольнасць самастойна і творча вырашаць складаныя праблемы ў нестандартнай сітуацыі ў рамках вучэбнай праграмы УВА па вучэбнай дысцыпліне, модулі; поўнае засваенне асноўнай і дадатковай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай УВА па вучэбнай дысцыпліне, модулі; уменне арыентавацца ў тэорыях, канцэпцыях і накірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне, модулі і даваць ім аналітычную ацэнку; сістэматычная, актыўная самастойная работа на практычных, лабараторных занятках, творчы ўдзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання заданняў
3	8 (восем) балаў	сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы УВА па вучэбнай дысцыпліне, модулі ў аб'ёме вучэбнай праграмы УВА па вучэбнай дысцыпліне, модулі; выкарыстанне навуковай тэрміналогіі (у тым ліку на замежнай мове), пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні, уменне рабіць абгрунтаваныя высновы і абагульненні; валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, модуля (метадамі комплекснага аналізу, тэхнікай інфармацыйных тэхналогій), уменне яго выкарыстоўваць у пастаноўцы і вырашэнні навуковых і прафесійных задач; здольнасць самастойна вырашаць складаныя праблемы ў рамках вучэбнай праграмы УВА па вучэбнай дысцыпліне, модулі; засваенне асноўнай і дадатковай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай

		праграмай УВА па вучэбнай дысцыпліне, модулі; ўменне арыентавацца ў тэорыях, канцэпцыях і накірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне, модулі і даваць ім аналітычную ацэнку; актыўная самастойная работа на практычных, лабараторных занятках, сістэматычны ўдзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання заданняў
4	7 (сем) балаў	сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы УВА па вучэбнай дысцыпліне, модулі; выкарыстанне навуковай тэрміналогіі (у тым ліку на замежнай мове), пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні, уменне рабіць абгрунтаваныя высновы і абагульненні; валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, модуля, уменне яго выкарыстоўваць у пастаноўцы і вырашэнні навуковых і прафесійных задач; свабоднае валоданне тыпавымі рашэннямі ў рамках вучэбнай праграмы УВА па вучэбнай дысцыпліне, модулі; засваенне асноўнай і дадатковай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай УВА па вучэбнай дысцыпліне, модулі; ўменне арыентавацца ў асноўных тэорыях, канцэпцыях, напрамках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне, модулі і даваць іх аналітычную ацэнку; самастойная работа на практычных, лабараторных занятках, удзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання заданняў
5	6 (шэсць) балаў	дастаткова поўныя і сістэматызаваныя веды ў аб'ёме вучэбнай праграмы УВА па вучэбнай дысцыпліне, модулі; выкарыстанне неабходнай навуковай тэрміналогіі, пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні, уменне рабіць абагульненні і абгрунтаваныя высновы; валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, модуля, уменне яго выкарыстоўваць у вырашэнні вучэбных і прафесійных задач; здольнасць самастойна прымяняць тыпавыя рашэнні рамках, вучэбнай праграмы УВО па вучэбнай дысцыпліне, модулю; засваенне асноўнай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай УВА па вучэбнай дысцыпліне, модулі; ўменне арыентавацца ў базавых тэорыях, канцэпцыях і напрамках па вывучаемай дысцыпліне, модулі і даваць ім параўнальную ацэнку; актыўная самастойная работа на практычных, лабараторных занятках, перыядычны ўдзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання заданняў
6	5 (пяць) балаў	дастатковыя веды ў аб'ёме вучэбнай праграмы УВА па вучэбнай дысцыпліне, модулі; выкарыстанне навуковай тэрміналогіі, пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні, уменне рабіць высновы; валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, модуля, уменне яго выкарыстоўваць у вырашэнні вучэбных і прафесійных задач; здольнасць самастойна прымяняць тыпавыя рашэнні ў рамках вучэбнай праграмы УВА па вучэбнай дысцыпліне, модулі; засваенне асноўнай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай УВА па вучэбнай дысцыпліне, модулі; ўменне арыентавацца ў базавых тэорыях, канцэпцыях і накірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне, модулі і даваць ім параўнальную ацэнку; самастойная работа на практычных, лабараторных занятках, фрагментарны ўдзел у групавых абмеркаваннях, дастатковы ўзровень культуры выканання заданняў
7	4	дастатковы аб'ём ведаў у аб'ёме вучэбнай праграмы УВА па вучэбнай

	(чатыры) балы	дысцыпліне, модулі; засваенне асноўнай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай УВА па вучэбнай дысцыпліне, модулі; выкарыстанне навуковай тэрміналогіі, лагічны выклад адказу на пытанні, уменне рабіць вывады без істотных памылак; валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, модуля, уменне яго выкарыстоўваць у рашэнні стандартных (тыповых) задач; ўменне пад кіраўніцтвам выкладчыка вырашаць стандартныя тыпавыя задачы; ўменне арыентавацца ў асноўных тэорыях, канцэпцыях і напрамках па навучальнай дысцыпліне, модулі і даваць ім ацэнку; работа пад кіраўніцтвам выкладчыка на практычных, лабараторных занятках, дапушчальны ўзровень культуры выканання заданняў
8	3 (тры) балы	недастаткова поўны аб'ём ведаў у аб'ёме вучэбнай праграмы УВА па вучэбнай дысцыпліне, модулі; веданне часткі асноўнай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай УВА па вучэбнай дысцыпліне, модулі; выкарыстанне навуковай тэрміналогіі, выкладанне адказу на пытанні з істотнымі, лагічнымі памылкамі; слабое валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, модуля, некампетэнтнасць у рашэнні стандартных (тыповых) задач; няўменне арыентавацца ў асноўных тэорыях, канцэпцыях і накірунках вывучаемай вучэбнай дысцыпліны, модуля; пасіўнасць на практычных і лабараторных занятках, нізкі ўзровень культуры выканання заданняў
9	2 (два) балы,	фрагментарныя веды ў аб'ёме вучэбнай праграмы УВА па вучэбнай дысцыпліне, модулі; веданне асобных літаратурных крыніц, рэкамендаваных вучэбнай праграмай УВА па вучэбнай дысцыпліне, модулі; няўменне выкарыстоўваць навуковую тэрміналогію вучэбнай дысцыпліны, модуля, наяўнасць у адказе грубых, лагічных памылак; пасіўнасць на практычных і лабараторных занятках, нізкі ўзровень культуры выканання заданняў
10	1 (адзін) бал	адсутнасць ведаў і кампетэнцый у аб'ёме вучэбнай праграмы УВА па вучэбнай дысцыпліне, модулі, адмова ад адказу, няяўка на атэстацыю без уважлівай прычыны

ПРАТАКОЛ ЎЗГАДНЕННЯ ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ
па вучэбнай дысцыпліне “Гісторыя Беларусі (1939 г. – першая чвэрць XXI ст.)” з іншымі дысцыплінамі спецыяльнасцей

Назва вучэбнай дысцыпліны, з якой патрабуецца ўзгодненне	**Назва кафедры**	**Прапановы аб зменах у змесце вучэбнай праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне**	**Рашэнне, прынятае кафедрай, якая распрацавала вучэбную праграму (з указаннем даты і нумару пратакола)**
Гісторыя беларускай дзяржаўнасці	Гісторыі Беларусі і славянскіх народаў	Узгоднена на ўзроўні вучэбных праграм	Рэкамендавана да зацвярджэння вучэбная праграма ў прадстаўленым варыянце (пратакол № 10 ад 21.03.2023.)
Гісторыя грамадска-палітычнай думкі Беларусі	Гісторыі Беларусі і славянскіх народаў	Узгоднена на ўзроўні вучэбных праграм	Рэкамендавана да зацвярджэння вучэбная праграма ў прадстаўленым варыянце (пратакол № 8 ад 26.03.2024.)
Гісторыя Расіі і Украіны (1945 г. – першая чвэрць XXI ст.)”	Гісторыі Беларусі і славянскіх народаў	Узгоднена на ўзроўні вучэбных праграм	Рэкамендавана да зацвярджэння вучэбная праграма ў прадстаўленым варыянце (пратакол № 6 ад 29.11.2022)